

APERITIEF

Publicație oficială a TIFF | # 6 | 14-15 English pages

Miercuri | 30 mai | 2018 www.tiff.ro

BANCA TRANSILVANIA®

În căutarea echilibrului

O lansare de carte, un performance marca Gigi Căciuleanu și o incursiune în viața dansatoarei Bobbi Jene Smith

Gigi Căciuleanu, dansator, coregraf, profesor, născut la București și absolvent al Școlii Naționale de coregrafie, e una dintre vocile originale ale dansului contemporan. Își completează studiile de dans academic și coregrafie la Teatrul Balșoi din Moscova, iar coregrafiile sale intră în repertoriul Operelor din Paris, Lyon și Avignon, al companiei lui Pina Bausch: Wuppertaler Tanztheater, al Operei din Hamburg, Roma, al Teatrului La Fenice din Venetia, Welsh National Opera din Cardiff, la SODRE din Montevideo, la Teatrul Municipal din Sao Paolo unde colaborează cu compania braziliană de dans Cisne Negro, în Israel la compania Bat-Dor. De-a lungul carierei sale artistice adună premii și colaborări extrem de importante pre-

cum premiul „Altazor”, echivalentul chilian al Oscarului, pentru spectacolul Gente sau parteneriatul cu Maia Plisețkaia sau Pina Bausch. Partizantul „teatrului coregrafic” este omagiat, în deschiderea evenimentului, prin lansarea volumului *Gigi Căciuleanu - Omul Dans* scris de Ludmila Patlanjoglu. Cartea e un album de colaje din mărturii, gânduri, confesiuni, desene și răzlețe poeme ce dezvăluie taina din spatele artistului. După lansare, Gigi Căciuleanu a pregătit spectacolul *Text Shop*, un one-man-show ce propune o formă originală de contact direct cu publicul.

În final, e proiectat documentarul *Bobbi Jene* (2017) ce decupează, atât din viața profesională cât și din cea personală, momentele de despărțire ale dansatoarei de trupa care a fă-

cut-o faimoasă Batsheva Dance Company, de mentorul ei Ohad Naharin (unul dintre cei mai interesați și mai apreciați coregrafi ai lumii, a cărui viață artistică a fost la rândul ei documentată în *Mr. Gaga* din 2015, r. Tomer Heymann) și de iubitul ei Or, la rândul său dansator. E momentul ca ea să urmeze o carieră solo.

Bobbi Jene urma cursurile conservatorului Juilliard din New York când Naharin și trupa sa Batsheva Dance Company au un spectacol ce a înmărmurit audiența. Bobbi Jene era în public. Imediat după încheiere, Bobbi s-a grăbit în culise să-l felicite pe Naharin, care îi propune să vină și să danseze pentru el în Israel. Instinctual, a acceptat. Avea 21 de ani. Acum are 31. E hotărâtă să părăsească trupa și să se întoarcă în America unde își poate construi o carieră pe cont propriu. Dar complicațiile inimii sunt întotdeauna greu de suportat. Iubitul ei Or, încă prea tânăr pentru a lua decizia de a-și părăsi viața din Israel și a o urmări pe Bobbi în New York, o ucide încet cu o nehotărâre ce nu se poate întinde la infinit. Pare tot mai îndepărtată ideea de a fi mamă, căci poate e prea târziu, căci poate nu e pregătită. În

America, lucrurile sunt extrem de diferite. Arta ei pare ușor neînțeleasă. Părinții, niște creștini devotați, deși o susțin în toate proiectele ei oricât de nebune ori neortodoxe ar fi, privind dansurile fiicei, *they just don't get it*. Peisajul new-yorkez pare arid, iar ea pare constrânsă tot mai mult într-o cutie a cărui greutate e greu de estimat.

Filmul nu e despre dans, nu e despre arte performative și nici despre succes ori eșec, e despre o artistă care încearcă să găsească echilibru în viața ei, care e în căutarea unei proprii definiții, a propriei voci, a cărui țipăt interior se poate auzi doar prin dans, prin concept, prin artă. Regizoarea Elvira Lind încearcă aproape nevrotic să surprindă măcar o moleculă din universul interior și exterior a lui Bobbi Jene, o frumusețe simplă cu o tristețe lăuntrică. Totuși, mușchii dansatoarei se încordează din nou, și din nou și continuă, în ciuda oricărui dezechilibru.

Lansarea de carte, spectacolul și proiecția filmului vor avea loc astăzi, ora 18:00, la Casa de cultură a Studenților.

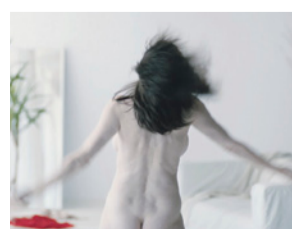
Cosmin Popa

Ziua Maghiară

Am pregătit o selecție a highlights-urilor prezentate la TIFF.17

»Paginile 7 și 8

Competiție oficială

Unul dintre cele mai așteptate filme ale acestei ediții, prezentat în premieră națională, *Touch Me Not*.

»Pagina 7

InfiniTIFF

Ricardo J. Mendez, Technical Director Samsung NEXT: Viitorul stă în combinarea diferiților pigmenți ai tehnologiei.

»Pagina 6

Cinematografele TIFF

- CINEMA FLORIN PIERSIC
P-ța Mihai Viteazul, nr. 11
- CINEMA VICTORIA
Bd-ul Eroilor, nr. 51
- CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
P-ța Lucian Blaga, nr. 1-3
- PIAȚA UNIRII OPEN AIR
(Piața Unirii)
- CINEMA CITY IULIUS
(în incinta Iulius Mall)
Str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53B
- INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ
Str. I.C. Brătianu, nr. 22
- CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR
Str. Bucegi
- SOMEȘ OPEN AIR
Plaja Grigorescu
- CINEMA MĂRĂȘTI
Str. Aurel Vlaicu, nr. 3
- UNIVERSITATEA SAPIENTIA
Str. Calea Turzii, nr. 4
- URANIA PALACE
Str. Horea, nr. 4

APERITIFF

- Redactor-șef:**
Codruța Simina
- Redactori:**
Andreea Bagita
Flavia Dima
Anca Grădinaru
Daniel Iftene
Ion Indolean
Cosmin Popa
Cristi Mărculescu
- Radu Meza
Alex Mircioi
Alexandra Damian
- Graphic design:**
Carmen Gocu
Vlad Simion
- Tipărit la:**
Compania de Producție
Tipografică

INFORMAȚII BILETE

ACCESUL LA PROIECȚII:

Cu acreditarea oferită de festival puteți obține bilet pentru orice proiecție din cadrul festivalului, excepție fac următoarele evenimente speciale:

- Evenimentul special „Chef ca-n Teleorman”: 50 lei* (Form Space, 01.06)
- Proiecțiile Film Food: 100 lei*
- Eveniment special: Recital Angela Gheorghiu și proiecția filmului Tosca: 30/50/70 lei (Opera Națională Română, Cluj)
- Accesul vă este asigurat doar dacă aveți acreditarea și biletul valid.
- Bilete pentru toate proiecțiile festivalului, pot fi obținute:
- Online de pe www.tiff.eventbook.ro, introducând codul unic de pe badge.
- Sau de la una dintre următoarele casierii:
Casa TIFF str. Universității, nr. 6 (doar pentru invitații acreditați)
Cinema FLORIN PIERSIC, P-ța Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51
Info Point Iulius, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B
Cinema CITY IULIUS, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B
Casa de Cultura a Studenților, Piața Lucian Blaga nr. 1-3
TIFF Info Point – Piața Unirii
Universitatea Sapientia, Calea Turzii, nr. 4

Orar de funcționare:

21 mai – 24 mai: 11:00 – 18:00
25 mai – 3 iunie 09:00 – 23:00

- Biletele pentru orice proiecție se pot obține în avans cu maxim o zi sau în ziua respectivă.
- Aveți posibilitatea să obțineți bilete pentru maximum 5 proiecții, din aceeași zi.
- 30% din biletele puse în vânzare sunt rezervate persoanelor acreditate, această rezervare este valabilă până cu 2 ore înaintea începerii proiecției.

Pentru orice informații legate de proiecții sau bilete, vă așteptăm la Casa TIFF, str. Universității, nr. 6.

IMPORTANT:

- Biletele garantează locuri în sală, până cu 5 minute înaintea începerii proiecției.
- Dacă nu aveți un bilet valid, dar aveți acreditarea, veți putea avea acces la proiecție în limita locurilor disponibile.
- Dacă nu aveți acreditare, dar aveți un bilet valid, nu veți putea avea acces la proiecție.

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii și Identității Naționale

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

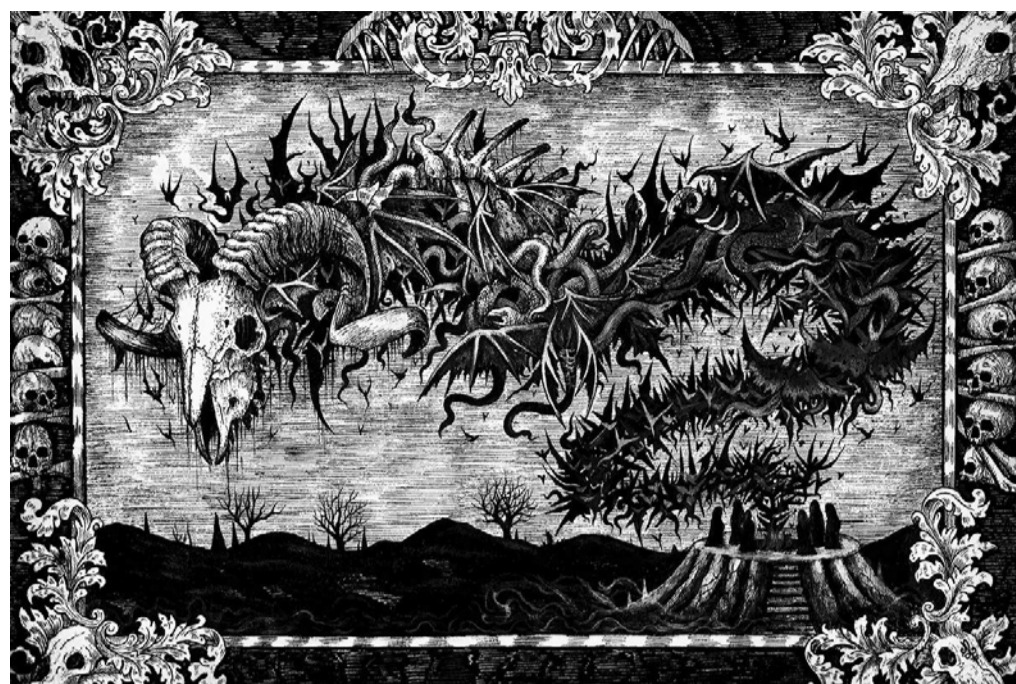

Expoziții

Demoni, metal și pictură la Urania

Pentru spectatorii interesați de calupul *Shadow Shorts* din cadrul TIFF, propunem o continuare a lumii întunecate și întunecoase a filmelor horror în afara ecranului, sub forma expoziției *Invocations On The Seven Hills*. Luciana Nedelea va expune o serie de lucrări (pictură și grafică), rezultatul unor îndelungi colaborări cu organizații și trupe din străinătate, care își propun să arate mitologia, simbolismul și filozofia internă a culturii de *underground* metal. Toată lumea care apreciază fie o sperietură bună, fie tradiția metal este invitată la Urania Palace, unde expoziția se va fi deschisă până pe 3 mai.

Alex Mircioi

Carte Blanche Shockproof Film Festival

Shockproof Galore

Vaginator: Dawn of the Bitches

5 scurtmetraje trashy-sublime vă așteaptă la H33.

Aveți nevoie de ceva blestemății ieșite din orice tipare, oricât de relaxate ar fi ele? Shockproof Film Festival vă oferă ceva ce nici scurtele de la Umbre n-au selectat: introspecții nu mereu lucide în irealitatea apropiată. Shockproof Tidbits, scurtmetrajele importate de cheii responsabili de

secțiunea Carte Blanche a TIFF2018 au de toate pentru toți. *Caballero Ape*, *Vaginator: Dawn of the Bitches*, *Felch in Flat*, *Sour Breath* și *Tidbits* vă for face să frisonați de oroare sau de plăcere azi. Nu ratați proiecția unică a splendorilor horrorifice marca Shockproof.

18:30, la H33

– Alex Mircioi

Modă și muzică la Accolade

Astăzi se deschide galeria temporară Accolade, pe lângă instalații, *performance*-uri și muzică, vizitatorii vor putea vedea piese atent selecționate și curatoriate de la *brand*-urile: Andra Handaric Studio, Crina Bulprich, Monom și Vilegiatura. Evenimentele și expoziția se vor desfășura în spațiul ROOM de pe

Constantin Daicovicu 11 și vor consta într-un *performance* în baza unei rezervări (astăzi), un concert de pian (31 mai), Sparkling Friday (01 iunie), apoi expoziția va rămâne deschisă până pe 3 iunie, între orele 11:00 și 19:00.

– Alex Mircioi

Premiul publicului TIFF .17

FILME ÎN COMPETIȚIE

Vinovatul / *The Guilty* – 4,53
Eșafodaj / *Scaffolding* – 4,33
Ancora și speranța / *Anchor and Hope* – 4,27
Căsătoria / *The Marriage* – 4,00
Moștenitoarele / *The Heiresses* – 3,78

BAROMETRUL GENERAL

Între cer și pământ / *Safety Last!* – 4,87
Candoarea Fratelui Meu / *My Brother Simple* – 4,83
Riichi Sakamodo: Coda / *Riichi Sakamodo: Coda* – 4,80
România Neimblânzită / *Untamed Romania* – 4,74
Mefisto / *Mephisto* – 4,71

Filmul și scena se întâlnesc la Teatrul Maghiar

Pentru cei care iubesc poveștile spuse de regizori ca Bergman sau von Trier, dar ar prefera să vadă decorul, actorii și totul să se întâmple *fizic* în fața ochilor lor, vă recomandăm trei spectacole de la Teatrul Maghiar, adaptări după scenariile de film. Pe 1 iunie, la ora 20:00, puteți vedea *Ilegitim*, un spectacol de teatru VR adaptat de Adrian Sitaru, după propriu film omonim. A doua zi, la aceeași oră, dacă retrospectiva lui Bergman v-a lăsat dorindu-vă mai mult, puteți să vă întoarceți la *Strigăte și șoapte*, în regia lui Andrei Șerban, o abordare metareferențială a textului lui Bergman, care dramatizează mai degrabă procesul de creație al filmului. Iar dacă veți vrea mai mult, pe 3 iunie, la ora 20:00, Tom Dugdale propune o adaptare fidelă a *Breaking the Waves*, reinterpretând pentru scenă estetica Dogmei 95.

– Alex Mircioi

Ce să nu ratezi

MIERCURI, 30 MAI

13:00
INSULA CÂINILOR
de Wes Anderson
Cinema Florin Piersic

18:00
Performance GIGI CĂCIULEANU &
Proiecția BOBBI JENE
de Elvira Lind
Casa de Cultură a Studenților

18:00
Proiecția ADOPTIUNE
în prezența regizoarei
Márta Mészáros
Cinema Florin Piersic

21:00
MĂCELARUL, CURVA ȘI CHIORUL
în prezența regizorului Szasz Janos
Casa de Cultură a Studenților

21:00
Concert JAZZYBIT
Casa TIFF

21:45
ARITMIE
de Boris Khlebnokov
Unirii Open Air

Competiție

Filmul care a câștigat Ursul de Aur. *Touch Me Not*. Apropieri radicale

Unul dintre cele mai așteptate filme ale acestei ediții, prezentat în premieră națională, *Touch Me Not*, primul film de ficțiune al Adinei Pintilie este cu totul aparte în peisajul filmului românesc: atât ca subiect, cât și ca regie.

După multi-premiatul documentar *Nu te supăra, dar...* (2007) Adina Pintilie câștigă Ursul de Aur la Berlinale cu un debut care abordează teme precum intimitatea, corporalitatea și sexualitatea, care demontează limitele dintre filmul de ficțiune și cel documentar, invitând spectatorul să reflecteze asupra propriilor pre-concepții.

Renegând estetica realistă a Noului Cinema românesc și apelând la o construcție formală inspirată din filmul experimental, Pintilie construiește o poveste centrată în jurul mai multor personaje care se confruntă cu diferite problematice legate de trupul lor. Îi avem pe Laura, o femeie care are probleme cu acceptarea contactului fizic, Tudor, un bărbat suferind de alopecie, care a dezvoltat o obsesie față de o fostă iubită și Christian, un bărbat paralizat, dar care găsește căi ingenue de a se bucura de trupul său. Personajele se intersectează în diverse workshop-uri și întâlniri informale în care își confruntă fricile și (pre)concepțiile corporale și sexuale. Între experiențele personajelor se împletește și Adina, o regizoare care încearcă să documenteze aceste eforturi ale protagoniștilor și care, la rândul ei, pune sub semnul întrebării felul ei de a se apropia de aceștia. Este un film construit în principal din contraste, care reverberază în fiecare aspect al acestuia. Distribuția este formată din profe-

sioniști și neprofesioniști, scene bazate în exclusivitate pe dialog și altele doar pe mișcare, culori reci și planuri distante ori o cromatică caldă și planuri-detaliu. Nu în ultimul rând, și conceptele explorate sunt contrastante, uneori antitetice: fie că vorbim despre linia dintre exhibiționism și voaieurism, plăcere și durere, apropiere și distanță.

Filmul mizează pe sinceritatea tuturor celor care iau parte la actul artistic, iar Pintilie, prezentându-se pe sine în film și suspendând astfel granița între ficțiune și documentar, își asumă rolul de reprezentator și de facilitator în universul personajelor și se dezice de

calitatea distantă a regizorului de ficțiune. Filmul se expune așadar riscului de a fi văzut ca fiind imperfect prin asumarea acestei subiectivități, marcă și a experiențelor variate ale personajelor - mai ales fiind și un film care discută despre cum facem față propriilor imperfecțiuni, chestionând chiar acele concepte care ne fac să catalogăm astfel anumite aspect ale fizicului și psihicului.

Touch Me Not este un film necesar, iar faptul că pune spectatorul într-o poziție adesea inconfortabilă denotă importanța acestuia. Dincolo de reacțiile din sfera publică la adresa filmului, acesta nu este un film facil. Este con-

știent că trebuie să ridice anumite întrebări importante, dar deloc simple, și că disconfortul este necesar pentru a obține asta. Cu riscul de a se expune unor critici superficiale, *Touch Me Not* e un pariu câștigat față de cei care au capacitatea de a-l citi. Iar pentru un public care mult prea rar este expus la reprezentări ale sexualității care nu sunt servite gratuit, trebuie să acceptăm invitația Adinei Pintilie de a privi direct în ochi aceste subiecte.

Premiera națională va fi astăzi, de la 19.30, la Cinema Victoria.

Flavia Dima

Un pas în urma serafimilor

Cel mai popular film românesc al anului, *Un pas în urma serafimilor* e debutul în lungmetraj al lui Daniel Sandu, cineast cu o viață extrem de interesantă și diversă. Tinerețea l-a prins urmând seminarul teologic, iar această experiență - pe alocuri traumatizantă, cum va reieși chiar din filmul său - a rămas atât de mult timp cu el încât el nu s-a dat bătut nici când lucrurile păreau că nu se vor întâmpla vreodată. Sandu a luptat cu obstacolele întâmpinate în faza de pre-producție: amânările dese și

lungi au făcut să treacă mai bine de zece ani de la scrierea primului draft de scenariu și până la lansarea filmului în cinematografe. Dar așteptarea pare că a meritat. Sandu a căpătat experiență regizând episoade ale unor seriale autohtone care ar putea fi catalogate drept naive, dar - privind retrospectiv - *in the long run* a tras lozul câștigător. E povestea unui cineast tenace, care a avut răbdare și a știut că ziua cea mare va veni, că soarele trebuie să răsară și pe strada lui. Debut care pare opera unui autor experimentat și ni-

cidecum a unui începător, filmul a obținut opt premii la Gala Gopo din primăvară. Este genul de proiect *prietenos* pentru publicul larg, dar făcut îndeajuns de bine încât să bifeze și caracteristicile unui cinema de autor. Firul narativ îl urmărește pe Gabriel, tocmai intrat într-un seminar teologic condus cu mână forte de preotul Ivan (Vlad Ivanov). Conflictul născut între elevi și acest bărbat autoritar și discreționar, care împarte dreptatea după bunul plac, va naște momente extrem de tensionate. Poate cel mai mare

plus adus de Sandu constă în prestația actorilor tineri, majoritatea adolescenți, actori neprofesioniști, care nu numai că sunt autentici, ci creează genul de atmosferă când apăsătoare, când hazlie. Bazat pe fapte reale, filmul propune o dezbatere social-politică importantă și vorbește despre tabuurile unui ortodoxism dus la extrem care de prea multe ori preferă să rămână lipsit de înțelegere față de vremurile în continuă schimbare în care trăim.

Un pas în urma serafimilor rulează miercuri, 30 mai, la Cinema Mărăști, de la ora 19:30; vineri, 1 iunie, la Cinema Florin Piersic, de la 21:30; și sâmbătă, 2 iunie, la Cinema Mărăști, de la 19:30.

Ion Indolean

InterogaTIFF

“Acesta este un western”

Regizorul Török Ferenc și scenaristul Szántó T. Gábor discută despre filmul *1945*

După două filme câștigătoare de premiu Oscar și cu tema holocaustului prezentate la TIFF, *Ida* și *Fiul lui Saul*, anul acesta o altă peliculă, cu tematica foarte asemănătoare ajunge la un public care deja înțelege acest subiect, *1945*. În film apar doi evrei într-un sat din Ungaria, într-o după-amiază caniculară de vară. Apariția lor trezește păcate și procese de conștiință demult îngropate în timp ce ei se apropie în liniște cu o ladă ciudată spre țelul lor misterios.

La baza filmului stă o nuvelă scrisă de Gábor și nu în perioada recentă, ci cu câțiva ani buni în urmă.

Sz.T.G. Am scris nuvela în 2003 și a apărut într-o revistă în 2004. Cred că Feri a citit-o chiar atunci. Și el a simțit potențialul pe

care-l avea pentru a fi transpusă pe peliculă, și prima lui reacție a fost că acesta e un western. Mi-a spus să încep să lucrez la ea ca scenariu, ceea ce a însemnat o săritură în apă adâncă, deoarece acesta a fost primul meu scenariu.

Până la urmă, ambele nume apar ca scenarist pe lista echipei de filmare – Ferenc, tu unde te-ai alăturat procesului de scriere a scenariului?

T.F. La început, când ne-am hotărât să facem un film din această nuvelă. Eu sunt destul de mofturos din acest punct de vedere, pentru că mă atrage doar acel text care are o asemenea forță.

Se întâmplă des că scriitorul nu este mulțumit de scenariu, scenaristul de film produs finit – aici aceste roluri se suprapun oarecum, dar voi ce părere aveți, sunteți mulțumiți de rezultatul final?

Sz. T. G. Acum este ușor să fii mulțumit, deoarece după atâtea premii, interes străin și feedback pozitiv din partea spectatorilor nu se poate să nu fii mulțumit de rezultatul final. Dar pe parcurs am fost adesea nemulțumiți și au fost foarte multe variante la scenariu.

T.F. 10-12 ani, am avut nevoie de mult timp pentru această lucrare. A fost nevoie de cercetare, să găsim acea lume vizuală, acel sat, să verificăm istoria, istoria povestită (oral history) și istoriile personale. La început nici

1945

actualii curatori și membri ai juriului nu au văzut în film ceea ce vedeam noi și au fost momente când ziceam că îl vom face la teatru. Am crezut că ar trebui să povestim cumva această parte mărunță, până acum nespuse din *1945*, despre așa – numita eliberare, pentru că am simțit că acest lucru a fost întotdeauna un tabu în familie, în anturajul în care am crescut.

Deci au existat relatări cu privire la acest subiect și această perioadă și în familiile voastre?

T.F. În toate familiile – nu numai în Ungaria, ci în întreaga Europă – povestite sau ținute secrete, dar există aceste istorii. Ne-an

confruntat cu situații în care am prezentat filmul în Olanda sau în Slovenia și se ridică cineva din rândul spectatorilor și spune: acesta este și filmul nostru, nu doar al vostru.

Sz.T.G. Părinții mei sunt supraviețuitori ai Holocaustului. Au fost copii când au fost deportați cu bunicile mele și alte rudeni din Szeged, într-un lagăr din Austria de unde au ajuns în alte tabere de muncă mai mici. Bunicile mele au lucrat forțat, parțial în agricultură și parțial în industria militară, așa au supraviețuit. Unul dintre străbunicii mei a murit în vagon, în timpul deportării. Alte rude de-ale mele au fost omorâte în Auschwitz, bunicii mei au murit pe frontul de est, în tabără de muncă.

TIFF.16
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 02-11.06.2017
tiff.ro

CINEMA CITY

SUSȚINEM TIFF CU POFTĂ DE FILM

Vino și savurează proiecțiile și evenimentele speciale din Cinema City Iulius Mall

f /CINEMACITYROMANIA
WWW.CINEMACITY.RO

TIFF.17
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 25.05–03.06.2018

Fanny Ardant

Trofeul Transilvania pentru întreaga carieră

VINERI, 1 Iunie
Proiecții de gală în prezența artistei

Proiecție în memoriam Olga Tudorache

Cenușă și sânge
Cendres et sang, 2009
Cinema Victoria, ora 18:30

Divanul lui Stalin
Le divan de Staline, 2016
Casa de Cultură a Studenților, ora 21:15

InterogaTIFF

Rezolvarea situațiilor deprimante cu ajutorul umorului

Discuție cu Kántor László, poducer-ul filmului *Granny Project*

Filmul *Granny Project* a pornit de la faptul că trei tineri studenți au început să-și descoase bunicile cum au trăit ele evenimentele celui de-al Doilea Război Mondial. Cum s-a transformat acest lucru într-un film documentar?

M-a căutat Révész Bálint și mi-a povestit la ce au început să lucreze. Ideea mi s-a părut foarte bună și fascinantă, ne-am uitat împreună la materialele înregistrate până atunci și m-am hotărât să intru și eu în proiect ca și poducer. Am început să ne gândim în ce direcție să o luăm pe mai departe. Ei în acel moment filmaseră deja de trei ani diferite materiale dar încă nu era decis stilul filmului.

Stil: proaspăt, tineresc, spiritual, așa s-ar putea descrie filmul *Granny Project*. Ați căutat un ton care să rezoneze și cu tineretul de azi? De ce ați considerat că acest lucru este important? Cum ați găsit acest ton/stil?

Într-adevăr, am căutat o tonalitate cu care să ne putem apropia de tineretul de azi. Am considerat că păstrarea umorului în film este foarte importantă, și i-am și încurajat să exploateze această resursă deoarece umorul adesea detensionează poveștile de altfel deprimante și aduce personajele filmului mult mai aproape de spectatori. Stilul final

al filmului s-a decis în camera de editare: a trebuit prelucrat un material imens, de mai mult de o sută de ore, material care, de altfel, a fost înregistrat cu diferite camere de filmat, pentru că atunci când nu aveau bani, filmau pe ce puteau – dar acest lucru nu se observă într-o mare măsură, în mod interesant colaborarea cu Szalay Károly, editorul filmului a contat enorm. Pe la finalul proiectului am organizat vizionări de testare la care am invitat persoane din diferite grupuri sociale și cu diferite vârste. Părerea lor ne-a influențat într-o mare măsură, în mod interesant generația tânără imediat a rezonat la acest stil, cei mai în vârstă au fost puțin mai sceptici, dar receptivi. Până la urmă am făcut lucrurile în așa fel încât să ne poziționăm undeva între ele, bineînțeles nerenuțând la abordarea inovativă.

Cât de mult se improvizează în film? Cum și cât de mult ați filmat cu bunicile?

Filmul, cum am mai spus, s-a filmat timp de șapte ani. Scopul a fost clar, dar a trebuit să improvizăm foarte mult, mai ales pentru că bunicile nu s-au destăinuit în mod similar, de asemenea vârstele lor și prezența lor în țări diferite nu a făcut posibilă filmarea continuă, ale cărei costuri au fost și ele semnificative. Bineînțeles că și creativitatea băieților a fost importantă, să creeze condițiile ideale în care bunicile să se simtă în largul lor,

deoarece toate trei au avut parte de o soartă despre care nu se vorbește cu plăcere sau nu au avut voie să vorbească despre ea.

Care au fost cele mai mari provocări în timpul filmărilor?

Cea mai mare provocare a fost hazardul, pentru că niciodată nu puteam să știm în

ce stare de spirit sau de sănătate le găsim pe bunicile.

Ce părere au avut bunicile despre filmul produs finit?

Bunicilor din Ungaria și din Germania le-a plăcut, din păcate cea din Anglia nu a trăit să vadă filmul terminat.

TIFF. 17
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 25.05—03.06.2018

PROIECȚIE SPECIALĂ

Bobbi Jene

Un film de
Elvira Lind,
Danemarca,
2017

ONE MAN SHOW TEXT SHOP

CICI CĂCIULEANU

Miercuri | 30 mai | 18:00
Casa de Cultură a Studenților

BILETE ONLINE
TIFF MOBILE APP
EVENTBOOK.RO

PREZENTAT DE:
JTI

InfiniTIFF

Ricardo J. Mendez, Technical Director Samsung NEXT: Viitorul stă în combinarea diferiților pigmenți ai tehnologiei

Unul dintre specialiștii din domeniul inovațiilor tehnologice și a noilor forme de storytelling, Ricardo J. Mendez, Technical Director Samsung NEXT, invitat special în cadrul primei ediții de InfiniTIFF Summit, vorbește în AperiTIFF despre provocările realității virtuale, în contextul tehnologic aflat într-o continuă schimbare.

Întrebat despre provocările din ediția de anul acesta de InfiniTIFF, Ricardo J. Mendez a explicat că a fost nevoie de o imagine de ansamblu a potențialului audienței, deoarece spre deosebire de conferințele de tehnologie, TIFF are un public foarte eclectic, aspect care necesită căutarea unui anumit echilibru în selecție.

Ricardo J. Mendez a spus că, dacă până acum, publicul a început să se familiarizeze cu conținutul InfiniTIFF prin prisma experiențelor interactive create și prezentate de către alții, un nou nivel al evenimentului ar presupune ca participanții să guste din procesul creației singuri, prin unelte care să le permită acest lucru.

Referitor la locul unde se situează realitatea virtuală din perspectiva unei tehnologii care ar putea deveni mainstream, Ricardo J. Mendez a arătat că, luând exemplul tehnologiilor simple pentru crearea de conținut video, care au popularizat utilizarea lor în rândul publicului larg, și tehnologia realității virtuale are nevoie de o punte de legătură de acest tip care să permită "colorarea spațiului VR" de către utilizatori. Deși realitatea virtuală este departe de a fi mainstream, a devenit totuși mult mai populară decât era

acum câțiva ani, încă nu a fost integrată suficient în viața utilizatorilor.

Ricardo J. Mendez a vorbit și despre tehnologia mai nouă a realității augmentate, a cărei integrare a fost ajutată de aplicații simple precum Pokemon Go, care a reapropiat utilizatorii, într-un mod inovator, de un limbaj pe care îl știau deja (cel al universului Pokemon). Prin acest tip de integrare, consideră Ricardo J. Mendez, se poate arăta potențialul real al tehnologiei.

Ricardo J. Mendez consideră că expunerea potențialului real al unei tehnologii necesită și focusul developerilor pe aspecte ce țin de front-end, important pentru utilizatorul obișnuit, însă fără a cădea în capcana formelor fără fond, care nu duc tehnologia mai departe de nivelul de entertainment.

Invitatul a încheiat spunând că viitorul stă în combinarea diferiților pigmenți ai tehnologiei actuale, pentru o adevărată imersiune a ei în viața utilizatorului.

Alexandra Damian

Foto: Vlad Cupșa

TIFF.17
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 25.05—03.06.2018

PREZENTAT DE:
Staropramen
"Meet in Prague"

**FILM
FOOD**

**great food meets
great movies.**

Luni, 28 mai

18:30 | Sapienia
Totul despre stelele Michelin
Michelin Stars—Tales from the Kitchen, r. Rasmus Dinesen

20:00 | Restaurant Bricks
Cină pregătită de
Chef Paul Oppenkamp
Eveniment prezentat de NESPRESSO

Mărti, 29 mai

18:30 | Sapienia
Mâncare la pachet
Food on the Go, r. Mercedes Cordova

20:00 | Restaurant Bricks
Cină pregătită de
Chef Alex Petricean (D'artagnan)
Eveniment prezentat de STAROPRAMEN

Miercuri, 30 mai

18:30 | Sapienia
Misiunea lui Alain Ducasse
La quete d'Alain Ducasse, r. Gilles de Maistre

20:00 | Restaurant Bricks
Cină pregătită de
Chef Florin Dumitrescu
Eveniment prezentat de LIDL

Miercuri, 30 mai

20:30 | Sapienia
La o băută cu Schumann
Schumann's Bar Talks, r. Marieke Schroeder

NESPRESSO

BRICKS
Working Point

LIDL

tiff.ro

BILETE ONLINE

TIFF MOBILE APP | EVENTBOOK.RO

ramadacluj.ro | contact@ramadacluj.ro | +40 372 743 143

YOU DO YOUR THING. LEAVE THE REST TO US.®

© (2017) Ramada Worldwide Inc. This property is independently owned and operated under a franchise agreement with Wyndham Hotel Group (UK) Limited or one of its Affiliates.

REASONS FOR RAMADA
#89
"Best In Show"

THE OFFICIAL HOTEL PARTNER OF THE TIFF

ramadacluj.ro | contact@ramadacluj.ro | +40 372 743 143

YOU DO YOUR THING. LEAVE THE REST TO US.®

© (2017) Ramada Worldwide Inc. This property is independently owned and operated under a franchise agreement with Wyndham Hotel Group (UK) Limited or one of its Affiliates.

Portret

Szabó István és a személyes történelem

Szabó István a magyar filmművészet nemzetközi téren egyik legismertebb alkotója (Tarr Béla és Jancsó Miklós mellett), aki első magyarként nyerte el *Mephisto* című opuszával a legjobb idegen nyelvű filmnek járó Oscar-díjat. Szabó a hatvanas évekbéli, a francia újhullámból eredeztethető magyar filmes ébredés, a modernista szerzői film egyik kiváló képviselője, ha úgy tetszik, vezéregyénisége.

Több mint félszázados rendezői pályája első harminc évében készült alkotásai meglehetősen pontosan körülhatárolható alkotói korszakokat jelölnek ki. Munkáinak első körébe korai, az 1970-es évekig elkészült filmjei sorolhatóak: hangvételük elsődlegesen az útkeresésé, ám e filmek kiérlelt, egységes, markáns formanyelve és egymáshoz való viszonya már magabiztos, távlatban tervező, gondolkodó alkotót mutat. Első nagyjátékfilmje, az *Álmodások* kora az illúziók elvesztésének, a keserű ébredésnek, a felnőtt lét falanszterébe való küzdelmes betagozódásnak a nemzedéki filmje. A TIFF-en is vetített *Apa* című film mintha ennek a később elkészült háttérda-rabja, kontextusteremtő párja volna. Szabó „teljes pompájában” először itt használja a személyes történelmet a nagy történelem intim és annál pontosabb ábrázolására. A megalkuvást nem ismerő apa-hősnek az idealizáló képzelet által makulátlanná magasztosított alakja tökéletes példakép, mely a fantáziáló gyereket felnőttkora küszöbéig kíséri.

A „nagy történelem” majd később, a nyolcvanas években válik alkotásainak témájává, de itt is személyes sorsokon, egyéni bukástörténeteken keresztül. A *Mephisto* (1981), a *Redl ezredes* (1985) és a *Hanussen* (1988) alkotta triptichonnal (az első kettőt a nézők megtekinthetik a TIFF-en) Szabó a nagyvilágra nyit. Kilép a kislelkes és a fiatalember álmaiból, a gangos bérház, a bujkálóknak otthont adó külvárosi szobácska szűkre szabott keretei közül. Ezekkel a filmekkel egy-egy világrend természetét ismerhetjük meg, beakonyulását követhetjük végig. Az első a náciizmus – de bármely parancsuralmi rendszer – kiteljesedését és természetrajzát mutatja, a második az Osztrák-Magyar Monarchia erjedését és egyre gyorsuló szétesését, míg a *Hanussen* az I. világháborút követő gazdasági és ideológiai káosz és csodavárás lélektanába vezet be egyetlen ember sorsán keresztül. E trilógiában a sikereik csúcspontját megjárta, rejtjelmes alakokat, elszánt karrierépítőket láthatunk: a filmekben a fanyar, keserű, nem ritkán ironikus Szabó me-

Redl ezredes

sél az emberi természetről, az én feladásáról, az elaljasodásról.

„A konfliktus mindig a történelem, az ideológiák szörnyű és gyilkos kihívásából és a karakter erre adott válaszából születik. Minden esetben az a leglényegesebb, hogy ha a történelem kérdés elé állít – hogy életben maradhassak –, hogyan tudok erre válaszolni” – vallja Szabó egy portrébes-

zélgetésben. „Mindezért kompromisszumokra kényszerülünk, és ha nincsenek megfelelő erkölcsi normáink, akkor nem tudunk megállni egy limitnél, hanem továbbmegyünk a megalkuvás szintjére, ebbe pedig belepusztulunk. Ha sikerül megállni, akkor »csak« megölhetnek, de nem pusztulunk bele. Ezek a kérdések szerepelnek minden filmemben.”

InterrogaTIFF

„Ez egy western”

Török Ferenc rendező és Szántó T. Gábor forgatókönyvíró az 1945-ről

Két Oscar-díjas, holokauszt-témájú film, a TIFF-en már vetített *Ida* és a *Saul fia* után értő közönség elé kerül idén egy témájában az előbbiekhez közel álló film, az *1945*. Két zsidó bukkan fel benne egy kis magyar faluban, egy fülledt nyári délutánon. Megjelenésük rég eltemetett bűnököt és lelkiismeret-furdalást ébreszt fel, míg ők csendesesen közelednek egy furcsa ládával titokzatos úticéljuk felé.

A film alapja egy novella, amit Gábor írt, és nem is néhány évvel ezelőtt, hanem jóval régebben.

Sz. T. G. 2003-ban írtam a novellát, 2004-ben jelent meg folyóiratban. Úgy emlékszem, Feri már ekkor olvasta. Ő is érezte benne a film lehetőségét, az volt az első reakciója, hogy ez egy western. Azt mondta, kezdjek el dolgozni rajta forgatókönyvként, ami fejesugrás volt a mélyvízbe, minthogy ez volt az első forgatókönyvem.

Végül mégis mindkettőtök nevét látjuk a stáblistán forgatókönyvíróként – Ferenc, te hol kapcsolódtál be az írásba?

T. F. Az elején, amikor eldöntöttük, hogy film lesz belőle. Én nagyon válogatós vagyok ilyen szempontból, mert csak az a szöveg ragad meg, ami ilyen erővel tud hatni.

1945

Gyakran előfordul, hogy az író elégedetlen a forgatókönyvvel, a forgatókönyvíró a kész filmmel – itt összesomosódnak kicsit ezek a szerepek, de hogy látjátok, elégedettek vagytok a végeredménnyel?

Sz. T. G. Most már könnyű elégedettnek lenni, hiszen annyi díj, külföldi érdeklődés és pozitív nézői visszajelzés után nem lehet nem elégedettnek lenni az eredménnyel. De menet közben sokszor voltunk elégedetlenek, és nagyon sok változat készült a forgatókönyvből.

T. F. 10–12 év, sok idő kellett ennek a munkának. Kellott a kutatás, hogy megtaláljuk azt a vizuális világot, azt a falut, hogy utánanézzünk a történelemnek meg az oral historynak, a személyes történeteknek.

Először az aktuális zsűri és kurátorok sem látták benne azt, amit mi, és volt olyan pillanat is, hogy a színházban csináljuk meg. Hittünk benne, hogy valahogy el kellene mesélni az 1945-ös, ún. felszabadulásnak ezt az eddig el nem mondott, apró részletét, mert úgy éreztük, hogy a családi körben, a társaságban, ahogy felnőttünk, ez mindig tabu volt.

Léteztek tehát a családjaitokban személyes beszámolók ezzel a témával, idősokkal kapcsolatban?

T. F. Minden családban – nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában –, elmesélve vagy elhallgatva, de léteznek ezek a történetek. Azzal szembesültünk,

hogy visszük a filmet Hollandiába vagy Szlovéniába, és valaki feláll a nézőtérre, és azt mondja: ez a mi filmünk is, nem csak a tiétek.

Sz. T. G. Az én szüleim holokauszt túlélők. Gyerekként deportáltak nagyanyáimmal és más rokonokkal együtt Szegedről egy ausztriai légerbe, ahonnan kisebb munkatáborokba kerültek. Nagyanyáim részben mezőgazdasági, részben hadiipari kényszermunkát végeztek, így élték túl. Egyik dédapám a vagonban halt meg, még a deportálás során. Távolsági rokonaimat Auschwitzban ölték meg, nagyapám a keleti fronton, munkaszolgálatosként vesztette oda.

Kérdezt: Buzogány Klár

Portret

Női sorsok Mészáros Márta vásznán

Mészáros Márta volt az első nő Magyarországon, aki filmrendezői diplomát szerzett. A nőiség és a női életsors ábrázolása, boncolgatása filmjeinek egyik legjellegzetesebb vonásává vált, amint azt számos fesztiváldíjas játékfilmjében láthatjuk. Mészáros Márta rendezői pályafutását az 50-es években kezdte, mégpedig a bukaresti Buftea stúdió dokumentumfilm osztályán, később visszatért Magyarországra. 1968-ban rendezte meg első nagyjátékfilmjét, *Eltávozott nap* címmel. Ebben az első játékfilmében, amely egy árva lánynak és az őt intézetbe adó anyjának a találkozását meséli el fő történet-szálként, már megfigyelhetők Mészáros jellegzetes tematikái: a szülő-gyermek kapcsolat, a szülő-, avagy a gyermekhiány, a nő identitáskeresése, valamint szeretetre és szerelemre való vágyakozása.

Filmjeinek témaválasztása miatt hamar megkapta a „feminista” címkét, bár ő a nőkérdést sosem valami harcra feminista módjára tette meg legfőbb érdekklődésévé, hanem ösztönösen úgy érezte, hogy nőként nőkről kell filmeket készítenie. A TIFFF-en megtekinthető filmjei közül az egyik az *Örökbefogadás* (1875), amelynek hősnője egy fiatalon megözvegyült munkásnő, aki egy nős férfival tart fenn kapcsolatot és aki-

től szeretne gyermeket is, de a férfi ezt nem vállalja fel. Amikor a hősnő megismerkedik egy nevelőintézetben élő fiatal lánnyal, úgy dönt, hogy örökbe fogad egy kisbabát. A film nem idealizálja az örökbefogadást, viszont rámutat arra, hogy egy nőnek megvannak a lehetőségei, hogy a saját életét maga alakítsa (akár valamely férfi támogatása nélkül is).

A nyolcvanas évek elején készült el önéletrajzi ihletésű és erősen politikai töltetű filmje, a TIFFF-en is megtekinthető *Napló gyermekeimnek* (1982), melyet még három rész követett, a *Napló szerelmeimnek* (1987), a *Napló apámnak, anyámnak* (1990), valamint a szintén ide sorolandó *Kisvilma* (1999). Az első három film főszereplője Juli, akinek a rendezőnőjéhez nagyon hasonló életútját a Szovjetunióból való hazatérésétől kezdődően követhetjük nyomon, tehát a negyvenes évek közepétől az '56-os forradalomig. Ezekben az alkotásaiban a realista ábrázolásmód keveredik az álmok, a vágyak és a „megfoghatatlan dolgok” ábrázolásával.

A 3x3 szekcióban szereplő harmadik filmje egyben a legfrissebb munkája is. Mészáros az *Aurora Borealis – Északi fényt* 86 évesen készítette, és nemcsak egy tragikus egyéni (illetve családi) sors története, hanem az egész vasfüggönyön innen elterülő régió múltbéli traumáinak feldolgozási kísérlete. A két idősíkon futó, fordulatokban gazdag családtörténet egy anya és lánya kapcsolatának mélységeit boncolgatja. A Bécsben élő sikeres ügyvéd, Olga idős anyja, Mária váratlanul kómába esik. Amíg Mária élet és halál közt lebeg, Olga egy mélyen elhallgatott titokra bukkan. A film egy olyan témát boncolgat, amely csak az utóbbi időben kezdett kikerülni a tabuk sorából: a második világháborúban a szovjet katonák által elkövetett tömeges nemi erőszakot. Mészáros Márta tehát legutóbbi munkáiban is változatlanul kitart sajátos témája mellett, mely mindig és mindenkor maga a nagybetűs Nő.

InterrogaTIFF

Humorral oldani a nyomasztó történeteket

Beszélgetés Kántor
Lászlóval, a *Granny
Project* producerével

A Nagy Projekt úgy indult, hogy három egyetemista srác elkezdte kérdezgetni a nagymamáját, hogyan élte át a II. világháborút. Hogyan lett ebből dokumentumfilm?

Révész Bálint megkeresett és elmonda, min kezdtek el dolgozni. Nagyon jónak és izgalmasnak tartottam az ötletet, megnéztük együtt az addig forgatott anyagokat és eldöntöttem, hogy beszállok producerként. Elkezdtünk gondolkodni azon, hogy milyen irányba haladjunk tovább. Ők akkor már három éve forgattak anyagokat, de nem volt még kitalálva a film stílusa.

Stílus: friss, fiatalos, szellemes film a Nagy Projekt. Olyan hangot kerestetek, amivel a fiatalokat is meg lehet szólítani? Miért volt fontos ez? Hogyan találtátok meg ezt a stílust/hangot?

Valóban, olyan hangot kerestünk amivel meg tudjuk szólítani a fiatal korosztályt is. Nagyon fontosnak tartottam a humor megőrzését a filmben és ösztökéltem is őket, hogy aknázzák ki ezt a lehetőséget, ez ugyanis sokszor feloldja a néha nyomasztó történeteket, és sokkal közelebb hozza a nézőhöz a szereplőket. A film végső stílusa viszont a vágószobában alakult ki: hatalmas, több mint száz órányi anyagot kellett feldolgozni, ami

ráadásul különböző kamerákkal lett felvéve, hiszen amikor még nem volt pénz, arra forgattak, ami éppen volt – de ez egyáltalán nem látszik a végeredményen, nagyon sokat lendített a folyamaton Szalay Károly, a film vágójának bekapcsolódása. A vége fele szűk körű teszttétéseket szerveztünk, ahová különböző korú és hovatartozású embereket hívtunk meg. Az ő véleményük is nagyban befolyásolt, érdekes módon a fiatal generáció szinte egyből vette ezt a stílust, az idősebbek kicsit szkeptikusabbak voltak, de fogékonyak. Végül úgy alakítottuk, hogy valahol a kettő közé pozicionáljuk, természetesen nem feladva az újszerű megközelítést.

Mennyi az improvizáció a filmben? Hogyan, mennyi időn keresztül forgattatok a nagymamákkal?

A film, mint említettem, hét évig készült. A cél megvolt, de rengeteget kellett improvizálni, többek között azért, mert nem egyformán nyíltak meg a nagykák, és a koruk meg a három

különböző országban levés nem tette lehetővé a folyamatos forgatást, aminek a költségei sem voltak elhanyagolhatóak. Persze fontos volt a fiúk kreativitása is, hogy olyan körülményeket teremtsenek, ahol a nagykák könnyebben felszabadulnak, hiszen mindhármójuknak olyan sorsa volt amiről nem szívesen beszél, vagy nem volt szabad beszélnie.

Mik voltak a legnagyobb kihívások a forgatás során?

A legnagyobb kihívás sokszor a lutri volt, hiszen soha nem lehetett előre tudni, hogy éppen milyen hangulatban vagy egészségi állapotban vannak.

Mit szóltak a nagymamák a kész filmhez?

A magyar és a német nagyinak tetszett a film, sajnos az angol már nem élte meg a bemutatót.

Kérdezték: Soós Tamás

Kiknek ajánljuk az idei magyar filmeket?

- *A hentes, a kurva és a félszemű* – kéjenceknek, gyilkosoknak, de főleg kéjgyilkosoknak.
- *Granny Project* – fiúknak, nagyanyáknak. Vagy mindenkinek, aki ismer legalább egy fiút vagy nagymamát.
- *Férfikor* – apáknak, fiúknak, nagyapáknak. Vagy mindenkinek, aki ismer legalább egy apát, fiút vagy nagyapát.
- *1945* – ha nem tudod, mit csinált a nagyapád generációja 1940-1944 között.
- *Ultra* – magányos hosszútávfutóknak, rettentő lusta embereknek, mindenkinek, aki szerint a futás szegény, de hasznos.
- *Budapest Noir* – akik titokban mindig úgy érezték, hogy a *Máltai sólyom* inkább *Margitszigeti sólyom* kéne legyen.
- *Genezis* – nem Phil Collins-rajongóknak, az szent.
- *Örökbefogadás* – akik úgy érzik, hogy nagyon ketyeg már az óra.
- *Napló gyermekeimnek* – akik 1989 után születtek, mégis nagyon érzik a szovjet retrót.
- *Aurora Borealis* – akik úgy érzik, hogy valami nem stimmel a családi fotóalbumban.
- *Mephisto* – akiket nemrég keresett meg a SRI egy visszautasíthatatlan ajánlattal.
- *Redl ezredes* – akik angyalbőrben jobban érzik magukat, mint a sajátukban.
- *Apa – egy hit naplója* – akik papás-mamás helyett inkább csak simán papást szerettek játszani.

Portret

Destine feminine pe pânza lui Mészáros Márta

Mészáros Márta a fost prima femeie în Ungaria care a obținut diplomă de regizor de filme. Prezentarea, disecarea feminității, a destinului femeii a devenit una dintre caracteristicile de bază ale filmelor sale, după cum se poate vedea în numeroasele sale filme premiate la festivaluri. Cariera de regizor de filme al Martei Mészáros a început în anii 1950 în studioul din Bufta la departamentul de filme documentare, apoi s-a mutat înapoi în Ungaria. În 1968 și-a regizat primul film artistic, intitulat *The Girl*. În acest prim film artistic, care ne spune povestea întâlnirii unei fete orfane și a mamei acesteia care a dat-o la orfelinat, se pot deja vedea temele caracteristice ale lui Mészáros: relația părinte-copil, lipsa părintelui sau a copilului, femeia în căutarea identității, și dorința acesteia de a fi iubită.

Datorită temelor alese pentru filmele sale a fost rapid etichetată ca "feministă", deși ea nu a pus problema feminității în centrul atenției sale în mod războinic ci a simțit instinctiv că în calitate de femeie trebuie să facă filme despre femei. Dintre filmele sale ce se pot vedea la TIFF unul este *Adopție* (1975), a cărei protagonistă este o femeie muncitoare care a rămas de tânără văduvă, care are o relație cu un bărbat însurat, și de la care ar vrea să aibă un copil, dar bărbatul nu își asumă acest lucru. Când protagonista face cunoștință cu o fată din orfelinat, se hotărăște să înfiereze un copil. Filmul nu idealizează adopția, dar scoate în evidență faptul că o femeie are posibilitatea să-și creeze propria viață (chiar și fără ajutorul vreunui bărbat).

La începutul anilor 1980 și-a regizat filmul cu puternice influențe autobiografice și cu un conținut politic solid, *Jurnal pentru copiii mei* (1982) prezentat la TIFF; această peliculă

a fost urmată de alte trei, *Jurnal pentru iubirile mele* (1987), *Jurnal pentru tata și mama* (1990) și *Kisvilma* (1999) care aparține tot de această serie. Protagonista primelor trei filme, Juli, al cărei destin foarte asemănător cu cel al regizoarei, îl putem urmări începând cu revenirea din Uniunea Sovietică, deci de la mijlocul anilor 1940 până la revoluția din 1956. În aceste pelicule se amestecă modul de prezentare realist cu prezentarea viselor, dorințelor, al lucrurilor "intangibile".

Cel de-al treilea film din secțiunea 3x3 este totodată și cea mai recentă operă a sa. Pelicula *Aurora Borealis* a fost regizată când Mészáros avea 86 de ani, și nu este doar povestea tragică a unui individ (și a unei familii), ci este o încercare de a procesa traumele din trecut ale întregii regiuni de dincoace de cortina de fier. Povestea, ce are două planuri temporale, este o poveste de familie bogată în răsturnări de situație, prezintă adâncimile relației mamă-fiică. Mária, mama lui Olga, avocata de succes care trăiește în Viena, intră subit în comă. În timp ce Mária se află între viață și moarte, Olga află despre un secret bine păstrat. Filmul discută o problemă care a început să nu mai fie tabu doar în ultima vreme și anume violurile în masă comise de soldații sovietici în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Așadar Mészáros Márta și în cele mai recente lucrări ale sale rămâne fidelă subiectului ei caracteristic și anume FEMEIA, așa cu litere de tipar.

PAUZA DINTRE FILME NU-I TIMP PIERDUT.
ÎNVESELEȘTE-TE ȘI ANTRENEAZĂ-ȚI
MINTEA CU O CURIOSITATE DIN LUMEA MEDICALĂ

Inima **femeii** bate mai repede decât cea a **bărbatului**, cu aproape **8 bătăi** în plus pe minut.

REGINA MARIA
REȚEAUA PRIVATĂ DE SĂNĂTATE

www.reginamaria.ro
Call Center: 021 9268

VA AȘTEPTAM LA FILM

 TIFF.17

 Windows 10

m@dd
electronics group

Microsoft
AUTHORISED
Refurbisher

Ce se întâmplă, documentarul?

O droaie de copii, o maimuță și un castel

Actorul spaniol Gustavo Salmérón trece în spatele camerei și își filmează mama, timp de 15 ani, pe Julita, o femeie ajunsă la vârsta când oamenii încep să se gândească serios la moarte. Dar acest documentar nu e deloc trist sau negativist, ci debordează de optimism și surprinde discuții amuzante, aflate la limita absurdului. Cu toate că a pierdut multe în viață, iar criza economică i-a adus chiar și pierderea casei unde a trăit o bună parte a vieții, Julita știe să se bucure în continuare de timpul care i-a mai rămas. Nostalgică și mereu vorbărească, e împresurată de fotografii vechi de familie. Filmul se transformă în cronică a unei generații deja pier-

dute și a uneia care stă să dispară. Este, din acest punct de vedere, similar cu realizarea extraordinară a brazilianului João Moreira Salles, intitulată *Santiago* și întinsă tot pe ceva mai mult de o decadă. Având aceleași repere umane, *O droaie de copii, o maimuță și un castel* vorbește despre o Spanie lovită puternic de criza economică, unde oamenii s-au văzut nevoiți să se întoarcă la cele mai de bază lucruri care conferă bucurie sau alinare existenței lor. Dorințele simple, acum singurele palpabile, nu au aparținut întotdeauna și Julitei, care a vrut mereu o droaie de copii, o maimuță și un castel. Nebunia ei s-a concretizat la un moment dat. Cu toate că bucuria de a le avea nu a durat mult, amintirea lor dăinuie. Un film-portret emoționant.

O droaie de copii, o maimuță și un castel rulează miercuri, 30 mai, la Cinema City Iulius Mall de la ora 17:30.

Ion Indolean

Zilele Filmului Românesc

E.T. a fost aici

Actori, regizori și tot ce-i in between

Astăzi încep Zilele Filmului Românesc și, împreună cu ele, proiecțiile cu scurtmetrajele din competiție. Anul acesta, *mix*-ul e unul destul de eclectic, dar găsim multe debuturi și, mai interesant, o mulțime de actori care trec în spatele camerei.

Maria Popistașu co-regizează *Pescărușul* împreună cu Alex Baciu, Anghel Damian își face debutul cu *Michelangelo*, Cristian Bota regizează și joacă în *Karmasutra*, iar Sorin Poamă scoate *Ionuț și Călin*. Cu ceva experiență adunată deja în ale regiei, deși formați ca actori, sunt Dorian Boguță și Emanuel Părvu (deja în selecția TIFF cu lungmetrajul *Meda sau Partea nu prea fericită a lucrurilor*) care aduc *Duminică* și *Totul e foarte departe*.

Ana Agopian schimbă și ea poziția (din cea de scenarist în cea de regizor) cu filmul *E.T. a fost aici*. Cecilia Ștefănescu înlocuiește și ea cuvintele pentru imagini, semnând *Morski Briz*.

Din selecție mai fac parte și scurtmetrajele de la Radu Potcoavă, Sarra Tsorakidis, Alma Andrescu, Andrei Crețulescu, Millo Simulov (care mai este prezent și în InfinitIFF, cu câteva filme de VR), Mihai Părcălabu, Alex Iureș și Andreea Lăcătuș.

Calupurile încep să ruleze azi la Cinema Florin Piersic (de la 15:30, 20:00, respectiv

22:30), iar fiecare calup va mai fi proiectat de două ori până la finalul festivalului, urmăriți programul festivalului. Pe lângă cele trei calupuri de competiție, va exista un al patrulea (proiectat mâine) care e compus din filme de animație și documentar.

Pescărușul

Michelangelo

TIFF. 17
Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 25.05–03.06.2018

ZIUA 30 mai
MACHIIARĂ

Cinema Florin Piersic | ora 18:00
Adopțiune
Örökbefogadás (1975)
Regia: Márta Mészáros, premiul pentru întreaga carieră TIFF 2018

Casa de Cultură a Studenților | ora 21:00
Măcelarul, curva și chiorul
A hentes, a kurva és a félszemű (2017)
Proiecție în prezența regizorului Szász János

Urania Palace | ora 22:00
Trans Duna
Live performance
Lőrinc Barabás

BILETE ONLINE
TIFF MOBILE APP | EVENTBOOK.RO

tiff.ro | m.f. | Balassi Intézet | Filmteft | MOL

REC

LIDL PREZINTĂ

Aromele
+
filmului

HD 1080 30 FPS

MERITI SĂ FII SURPRINS
DE CADRE SAVUROASE
ȘI EXPERIENȚE INEDITE

TIFF. 17

surprise.lidl.ro/tiff

Portret

Szabó István și istoria personală

Szabó István este unul dintre regizorii maghiari cei mai recunoscuți pe plan internațional (alături de Tarr Béla și Jancsó Miklós) care a fost primul maghiar care a câștigat premiul Oscar pentru cea mai bună peliculă străină cu *Mephisto*. Szabó este unul dintre cei mai de seamă reprezentanți, sau chiar un lider, ai filmului de autor modernist, al trezirii la viață a filmului maghiar ce-și are originea în Nouvelle Vague din Franța anilor 1960.

Filmele sale din primii treizeci de ani ai carierei sale de jumătate de secol reprezintă etape în viața lui de regizor ce pot fi delimitate cu destul de multă acuratețe. Prima categorie ale filmelor sale sunt cele timpurii, opere regizate până în 1970: tonalitatea lor este în principal cel a căutării de drum, dar limbajul formal matur, unitar și marcant și relația dintre ele relevă deja un autor sigur pe el, care gândește în perspectivă. Primul său film artistic *Álmodozások kora (Age of Dreaming)* este filmul de generație al pierderii iluziilor, a trezirii amare, a inserării în viața de adult. Pelicula *Apa (Tata)* ce este prezentată și la TIFF, parcă este perechea primei pelicule, cea care este piesa de fundal, care creează contextul. Este primul film în care Szabó folosește istoria personală „în toată splendoarea ei” spre a ilustra istoria majoră în detaliile sale mărunte și intime. Figura tatălui-erou care nu cunoaște compromisul, și care a fost sublimată de către imaginație, este un model perfect, care îl însoțește pe copil până în pragul vârstei mature.

„Marea istorie” devine mai târziu, în anii 1980, subiectul operelor sale, dar și aici prin intermediul destinelor individuale, prin povestea eșecurilor personale. Cu tripticul *Mephisto* (1981), *Colonelul Redl* (1985) și *Hanusen* (1988), dintre care primele două pot fi văzute la TIFF, Szabó se deschide către

lumea cea largă. Iese din visele băiețușului și ale tânărului, din limitele înguste ale casei cu coridor interior, din cămăruța din periferii, adăpostul fugarilor. Prin intermediul acestor filme avem șansa să cunoaștem natura mai multor ordini mondiale, și putem urmări apusul acestora. Primul film prezintă nazismul – sau oricare regim bazat pe dictatură – natura și apogeul acestuia; cel de-al doilea film prezintă fermentarea și dezintegrarea rapidă a Monarhiei Austro-Ungare; iar *Hanusen* ne prezintă haosul economic și ideologic, respectiv psihologia așteptării unei minuni în urma Primului Război Mondial, prin intermediul destinului unui singur om. În această trilogie vedem personaje care-și atinseseră apogeul succesului, figuri misterioase și carieriști convinși: în aceste filme Szabó povestește

despre firea umană, despre renunțarea la sine, despre josiția umană pe un ton cu gust amar, adesea ironic.

„Conflictul se naște întotdeauna din provocarea istoriei, a ideologiilor cumplite și ucigașe și din reacția dată la aceasta de către personaj. De fiecare dată, când istoria mă pune față în față cu o întrebare – să supraviețuiesc – cum pot eu răspunde, acesta este cel mai important lucru” – spune Szabó într-un interviu. „Și pentru asta suntem nevoiți să facem compromisuri și dacă nu avem normele morale potrivite, atunci nu ne putem opri la o limită, ci coborâm mai departe cu compromisurile, iar asta ne distruge. Dacă reușim să ne oprim, atunci putem fi „doar” omorâți, dar nu suntem distruși. Aceste întrebări apar în toate filmele mele.”

Cui recomandăm filmele ungurești de acest an?

- *A hentes, a kurva és a félszemű/Măcelarul, curva și cel cu un singur ochi* – pofticioșilor, ucigașilor, dar în mod special criminalilor pofticioși
- *Granny Project* – pentru băieți, bunici sau pentru oricine cunoaște cel puțin un fiu sau o bunică.
- *Férfikor/Vârsta de bărbat* – pentru tați, fii și bunici sau pentru oricine cunoaște cel puțin un tată, un fiu sau un bunic.
- *1945* – dacă nu știi ce făceau cei din generația bunicului tău între 1940 și 1944.
- *Ultra* – pentru alergători de cursă lungă singuratici, oameni puturoși, pentru toți cei care consideră că e rușine să fugi, dar e sănătos.
- *Budapest Noir* – pentru cei care în secret consideră că *Șoimul maltez* ar trebui să fie *Șoimul de pe insula Margit*.
- *Genesis* – nu pentru fanii lui Phil Collins, asta-i sigur.
- *Örökbefogadás/Adopție* – pentru cei care simt că ticăie acel ceas.
- *Napló gyermekeimnek/Jurnal pentru copiii mei* – pentru cei născuți după 1989, dar totuși resimt retro-ul sovietic.
- *Aurora Borealis* – pentru cei care au impresia că ceva nu e în regulă în albumul de fotografii al familiei.
- *Mephisto* – pentru cei care au fost recent căutați de SRI cu o ofertă de nerefuzat.
- *Redl ezredes/Colonelul Redl* – pentru cei care se simt mai bine în haine de soldat decât în propriile veșminte.
- *Apa – egy hit naplója/Tata – jurnalul unei credințe* – pentru cei care, în loc să se joace de-a tata și mama, preferă să se joace doar de-a tata.

**ZI DE ZI,
SRIEM
POVEȘTI
DE OȚEL!**

Odată pe an, din 2006, suntem unul dintre personajele festivalului care aduce mai aproape de publicul din România filme ce merită descoperite, trăite și povestite mai departe.
Bine ați venit la TIFF!

TenarisSilcotub

Cine Concert

Valurile Dunării

O călătorie în ritmuri de jazz pe apele fluviului

Trans Duna/Trans River (2015, r. Gergő Somogyvári) e o combinație între documentarul poetic și cel observațional, compus din două episoade distincte, dar care păstrează legătura cursului fluvial. E o călătorie în care plutim, literalmente, pe locul de muncă a unor uvrieri dintr-o industrie ce parcă îmbină forța naturii cu forța mecanică.

În primul episod, urmărim îndeaproape echipajul format doar din două persoane de la bordul navei Sofia Maria, construită în 1954, cu capacitate de 1125 de tone. Startul e din Regensburg, Germania, iar destinația e tocmai în Bogyiszló, Ungaria - o distanță de 882 de kilometri estimată în 6 zile de curs pe Dunăre. Cei doi protagoniști, Imre și Laci își petrec 350 de zile pe an împreună pe fluviu. Comunicarea dintre ei e una aproape telepatică, liniștea lor seamănă cu un ansamblu statuar legat doar de concept. În al doilea episod, echipajul de la bordul navei Melanie-H e de data asta format din cinci persoane. Nava are capacitatea de 1600 de tone și va transporta grâu de la Baja, Ungaria până în portul Constanța. Distanța e de 1275 de km, estimată în 8 zile de curs. Indian, protagonistul episodului, e un tip determinat, îmbătrânit și cu prea multă apă în jur, ce duce cu greu dorul pentru fiecele sale. Prin vocea din off el declară: „60-100 de zile nici nu-mi pasă unde sunt. După, devin nevrotic.” Drumul până la destinația devine o analiză lentă și răbdătoare a vieții mărînărești, a

frumuseților înconjurătoare, a sălbăticilor prezente și civilizației îndepărtate - elemente ce devin parcă abstracte, ce devin tablouri vii de la care cu greu îți desparți privirea.

Filmul e acompaniat de Lőrinc Barabás, trompetist de jazz și compozitor. Acesta și-a început studiile de trompetă la vârsta de 12 ani la Școala de Muzică Szabolcsi Bence. Din 2002 până în 2006 studiază în clasa lui Kornél Fekete-Kovács și apoi predă la Academia de Muzică Franz Liszt din Budapesta. În 2005 co-produce cea mai bună coloană sonoră și primește premiul în cadrul festivalului Hungarian Film Festival cu filmul *Kész Cirkusz* (2005) în regia lui Zsombor Dyga. În cadrul unui eveniment special, împreună cu Gergő Somogyvári, vor forma un duet ce va pendula între fantezia muzicală și cinéma vérité, între plapuma de ceață a decorului muzical și luminile sclipitoare ale macaralelor din porturi, între imaginile auditive pătrunzătoare și liniștea boemică a fotogramelor de pe ecran.

Cosmin Popa

Competiție

Izbiți de soartă

Competitorul rus pentru Trofeul Transilvania este, de fapt, o producție satirică dulce-amară germană, care dă spațiu de desfășurare unei tinere regizoare redutabile.

Scythe Hitting Stone, filmul de diplomă al Annei Kruglova n-a fost primit cu brațele deschise de Statul Rus și de posibili finanțatori din spațiul ex-sovietic. Pentru că pe scenariu lucrurile par a fi o dramă sumbră și, de fapt, situația este radical diferită în ce privește filmul finalizat. Nu trebuie să o credeți pe Anna în privința asta, trebuie să știți că la prima proiecție a lui *Izbiți de soartă* s-a răs sănătos la Cinema Victoria. Și că da, filmul cu babe suferinde de sindromul martorii lui Iehova și o mitralieră (în fine, pușcă de vânatoare) și cu prințesuci care-și așteaptă virginal-combatante Alesul și nu în ultimul rând liantul de nezguduit dintre mafie și poliție funcționează fix cum l-a intenționat Anna Kruglova. Avem deci de-a face cu o comedie neagră virată (din detalii fine) înspre satiră, pe al cărei scenariu s-ar fi putu face și Dramă, dar și Melo, dar care prefră să-și ducă spectatorii în teritoriul narativ și moral, uman și intelectual al unui Balabanov. Cu toate absurditățile și blestemățiile, umorurile seci și concluziile deloc optimiste care vin la pachet cu asumarea unei ascendențe în Balabanov.

Cu un fler regizoral intuitiv de-a nu ceda nici măcar un milimetru tragediei și de-a valorifica spumos toate realitățile, contradicțiile și incidentele brutale dintr-un oraș anonim al ex-URSS-ului din ultimele zile ale Președinției Elțin filmul propus de Anna Kruglova funcționează și ca dramă realistă a unei nații, și ca docudramă bază pe fapte reale (poveștile din film sunt culese din presa rusească a

deceniului 9) și mai ales este o comedie neagră plină de frisoane neașteptate, de șocuri și momente calde, de umanitate autentică.

Cinema Victoria, 17:30

Cristi Mărculescu

Digestiff

Episodul 5, în care mergem pe interactiff

Dacă ați ști câte se zic și pe ecrane și pe lângă ele apropo de tot ce se poate și mai ales apropo de tot ce nu se poate imagina... de fapt cum ar fi să fim interactivi și să jucăm un joc de cine-a zis ce? E simplu, avem replici de prin filme, de prin culise. Numerotate. Plus personaje de prin filme și personalități de prin festival. Dacă aveți sau nu suficientă intuiție cât să legați persoanele de replicile aferente, aflați mâine.

1. "Dacă m-ai fi întrebat, ți-aș fi spus că există pe lumea asta femei pe care nu le-ar deranja să mănânci din ele. Dar fără să le omori. Cred că-i cam târziu acum să-ți spun asta, nu?" 2. "Am o sticlă de gin în ghiozdan" 3. "Vreau să văd filmul ăla cu piersici." 4. "În timp ce tu faci poze cu pisici, unii oameni fac icșeluri!!!" 5. "Din păcate nu avem destule găuri ca să putem onora aceste opere de artă."

6. "Eu trebuie să cobor acum din mașină. Puteți opri, vă rog?" 7. "Dinți făcuți din oțel? Aceia sunt lucrătura Satanei. Vei arde în iad dacă îți pui așa ceva în gură"

- a) Bogdan, ușor iritat
- b) Mihai Chirilov, director artistic TIFF
- c) Împărăteasa Ecaterina cea Mare, la Ermitaj
- d) Alja, cetățeană pensionară din Federația Rusă
- e) Jun Sagawa, fratele lui Issei
- f) Monica, o persoană foarte ocupată
- g) Andrei Huțuleac, regizor de viitor

Nu m-am decis dacă vom premia cel mai corect sau cel mai inventiv răspuns. Rezolvarea în numărul viitor. Ca la Rebusache. Și Gazeta Matematică.

Cristi Mărculescu

Approape picnic - masă la Livada Restaurant & Music Lounge

Deja ne-am acomodat cu festivalul și-ar fi timpul să ne dăm un răgaz și să savurăm o masă în liniște, fără s-alergăm dintr-un cinema în altul.

Nimic mai potrivit pentru o zi călduroasă decât o grădină cu răcoare în centrul orașului, unde să te retragi din agitație și să sorbi un vin bun. Livada Restaurant & Music Lounge își doarec ca pasiunea pentru gastronomie să nu fie doar un statement, ci să se reflecte în întreaga experiență, din momentul în care lei ai călcat pragul.

Așează-te la o masă în grădină și gândește-te la ce ți-e poftă să mănânci. Poți începe cu un aperitiv - dacă vrei să te aventurezi, biftecul tartar e varianta ideală. Apoi poți continua cu o salată, o supă, o porție de paste, un preparat

din carne, un burger sau o pizza. Dacă numărul de calorii nu e o prioritate pentru tine acum, atunci vei vrea să-ncerci burgerul Livada cu cartofi prăjiți, însă dacă totuși vrei ceva light, ai de unde alege - salata vegetariană de vară e o alegere smart. În plus, dacă ți-e dor de gustul laptelui de pasăre de acasă, ai ocazia să-l gusti aici, într-o variantă fresh, cu note citrice.

Un pahar de vin e singurul care mai lipsește de la masă, iar eu te sfătuiesc să apelezi la recomandarea celor de la Livada, fiindcă sigur vei primi o băutură care să-ți fie pe plac.

Enjoy!

Prețurile: variază între 15 - 71 lei

Localul e deschis: între 12:00 - 23:00

Cristi Mărculescu

EXIMTUR 25 ANI
COMPANIA DE CĂLĂTORII

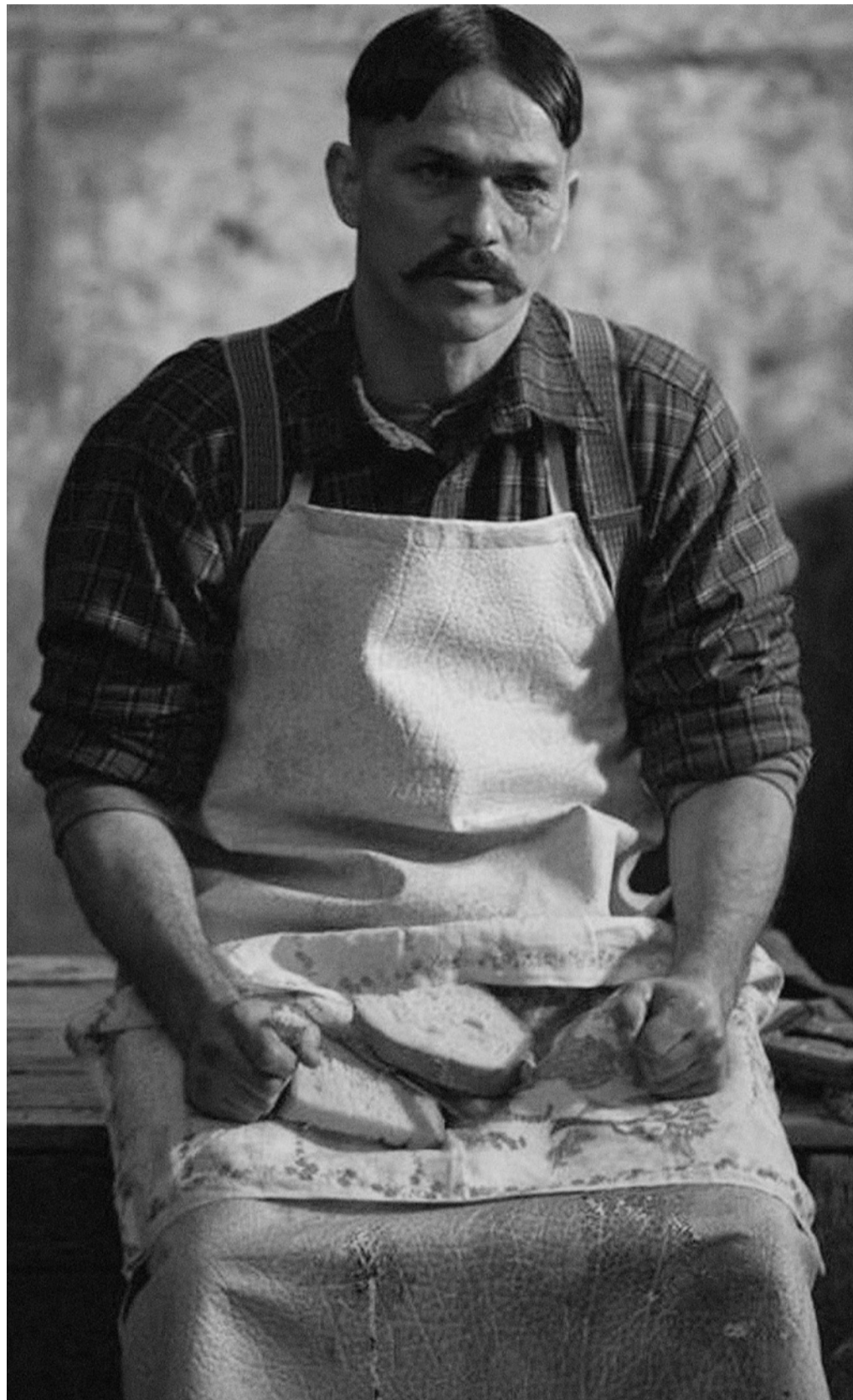
UNIGLOBE
Global Partner

Călătorii pe filmul tău

Ziua maghiară

Carne măcelărită, carne urâtă, carne frumoasă și folosită

Bazat pe povestea care a zguduit Ungaria interbelică

János Szász dramatizează și regizează în *Măcelarul, curva și chiorul*, evenimentele inopinate din viețile a trei personaje excentrice a căror întâlnire a dus la întâmplări demne de comedie neagră sau la ciopârțeli rupte din filme de groază. Totul e mai sinistru când știi că e bazat pe o poveste reală.

1925, Budapesta. Un cuplu atipic se plimbă pe străzile orașului grăbindu-se la marginea Dunării să se poată debarasa de valizele în care Ferenc Kudelka șade ciopârțit. Teribila crimă e săvârșită de Gusztáv Léderer (Nagy Zsolt), un fost soldat al armatei austro-ungare înecat în datorii și Mária Fekete (Gryllus Dorka), o prostituată vrăjită de puterea banului în căutarea libertății financiare. Într-o țară lăsată pradă comuniștilor, secătuită și sărăcită până la măduva oaselor, noroiul se lipește atât de cizme cât și de suflete. Cuplul ieșit din comun încearcă să-și recupereze banii datorți de la măcelarul ce conduce întreaga suburbie cu mână aprigă. Ferenc Kudelka (Géza Hegedüs D.) îi primește pe cei doi în comunitate, le oferă slujbe, dar face greșeala fatală de a se îndrăgosti până la obsesie de soția soldatului. El încearcă să o cumpere, să o cucerească, să o domine și se trezește omorât

și reînviat, și omorât și reînviat într-un stil vodevil-amatoresc întocmai de lăcomia celor doi proaspăt căsătoriți.

Măcelarul, curva și chiorul (The Butcher, the Whore and the One-Eyed Man, 2017) în regia lui János Szász e un film ca un tango în trei, cu personaje bine conturate, cu scopuri liniare, cu avidități simple și de nestăpănit. Rama și monocromia filmului din epoca mută a cinemaului aduce cu sine un realism murdar, o realitate cruntă în care oamenii par vite vândute și cumpărate pentru carnea lor. Oricât de macabru ar suna, filmul e presărat cu momente în care ridicolul atinge absurdul și cu câte-un gălgăit de răs. Singurul escapism din această lume e momentul fanteziei, a burgheziei de vis, a unui Chicago extrem de îndepărtat și imposibil. Când ne întoarcem în realitate, aurul e, de fapt, la fel de negru ca și sângele.

Filmul e proiectat astăzi, miercuri, 30 mai, ora 21:30, la Cinema City Iulius. Îl puteți revedea joi, 31 mai, la Cinema Măraști de la 19:30 și duminică, 3 iunie, la Cinema Dacia Mănăștur de la ora 18:00.

Cosmin Popa

Program / miercuri / 30 mai

CINEMA FLORIN PIERCIC

13:00 EducaTIFF, Piața Unirii
Insula câinilor (Isle of Dogs)
Wes Anderson / 101' / SUA, Germania [SR1]

15:30 Zilele Filmului Românesc
Scurtmetraje românești I (Romanian Shorts I)
113' / [SR2]

18:00 3x3
Adopțiune (Adoption)
Márta Mészáros / 88' / Ungaria [SR3]

20:00 Zilele Filmului Românesc
Scurtmetraje românești II (Romanian Shorts II)
109' / [SR4]

22:30 Zilele Filmului Românesc
Scurtmetraje românești III (Romanian Shorts III)
111' / [SR5]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

18:00 What's Up Doc?
Bobbi Jene
Elvira Lind / 94' / Danemarca, Suedia, Israel, SUA [SC1]
precedat de lansare de carte și performance Gigi Căciuleanu

21:00 Ziua Maghiară
Măcelarul, curva și chiorul (The Butcher, The Whore And The One-Eyed Man)
János Szász / 105' / Ungaria [SC2]

CINEMA VICTORIA

10:00 A fi sau a nu fi politic corect?
Ape tulburi (Liquid Truth)
Carolina Jabor / 90' / Brazilia [SV1]

12:30 Competiție
Moștenitoarele (Las herederas)
Marcelo Martinessi / 97' / Paraguay, Uruguay, Germania, Norvegia, Franța, Brazilia [SV2]

15:00 Competiție
Căsătoria (The Marriage)
Blerta Zeqiri / 97' / Kosovo, Albania [SV3]

17:30 Competiție
Izbiți de soartă (Scythe Hitting Stone)
Anna Kruglova / 79' / Germania, Rusia, Belarus [SV4]

19:30 Competiție, Zilele Filmului Românesc
Nu mă atinge-mă (Touch Me Not)
Adina Pintilie / 125' / România, Germania, Cehia, Bulgaria, Franța [SV5]

22:15 Competiție, Zilele Filmului Românesc
Charleston
Andrei Cretulescu / 119' / România, Franța [SV6]

UNIVERSITATEA SAPIENTIA

10:00 EducaTIFF
Wendy
Dagmar Seume / 91' / Germania [SA1]

12:30 What's Up Doc?
Jurnalele lui Elish (Elish's Notebooks)
Golan Rise / 74' / Israel [SA2]

14:30 Ziua Maghiară
Masculin (Manhood)
Peter Politzer / 79' / Ungaria [SA3]

16:15 Ziua Maghiară
Budapest Noir
Eva Gardos / 95' / Ungaria [SA4]

18:30 Film Food
Misiunea lui Alain Ducasse (La quete d'Alain Ducasse)
Gilles de Maistre / 84' / Franța [SA5]

20:30 Film Food
La o băută cu Schumann (Bar Talks By Schumann)
Marieke Schroeder / 98' / Germania [SA6]

URANIA PALACE

14:30 3x3
Mefisto (Mephisto)
István Szabó / 144' / Ungaria [SU1]

17:00 Ziua Maghiară
1945
Ferenc Török / 91' / Ungaria [SU2]

19:00 Ziua Maghiară
Geneza (Genesis)
Bogdan Arpad / 120' / Ungaria [SU3]

22:00 Cine-concert
Trans-Duna
live performance Lorinc Barabás (Ungaria) / [SU4]

CINEMA CITY 3

19:30 Focus Bulgaria
Aparatul de radio (Radiogram)
Rouzica Hassanova / 84' / Bulgaria, Polonia, Turcia [SX1]

21:30 Supernova
Nico 1988
Susana Nicchiarelli / 94' / Italia, Belgia [SX2]

CINEMA CITY 4

17:30 What's Up Doc?
O droaie de copii, o maimuță și un castel (Muchos hijos, un mono y un castillo)
Gustavo Salmeron / 91' / Spania [SY1]

20:00 3x3
Aurora boreală: Luminile Nordului (Aurora Borealis: Northern Lights)
Márta Mészáros / 105' / Ungaria [SY2]

22:30 Fără limită
Heavy Trip
Jukka Vidgren, Juuso Laatio / 92' / Finlanda, Norvegia, Belgia [SY3]

CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 Zilele Filmului Românesc
Un pas în urma serafimilor (One Step Behind the Seraphim)
Daniel Sandu / 147' / România [SZ1]
Proiecție specială pentru persoanele cu deficiență de vedere

CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

18:00 România 100
Gaudeamus igitur
Gheorghe Vitanidis / 90' / România [SM1]
Intrare liberă!

20:30 Supernova
Gigantul (Giant)
Aitor Arregi, Jon Garaño / 114' / Spania [SM2]

UNIRII OPEN AIR

21:45 Piața Unirii, Suspecți de serviciu
Aritmia (Arrhythmia)
Boris Khlebnikov / 116' / Rusia, Finlanda, Germania [SU1]

SOMEȘ OPEN AIR

22:00 Ziua Maghiară, Ziua HBO
Ultra
Balasz Simonyi / 80' / Ungaria, Grecia [SS1]

INSTITUTUL FRANCEZ

22:00 Ziua Maghiară
Trei bunici (Granny Project)
Balint Revesz / 88' / Ungaria, Marea Britanie [SF1]

H33

18:30 Carte Blanche Shockproof
Scurtmetraje Shockproof (Shockproof Tidbits)
112' / [SH1]
Nesubtitrate în limba română

Looking for Balance

A book launch, a Gigi Căciuleanu performance, and an incursion into the life of dancer Bobbi Jene Smith

Dancer, choreographer, and professor, Bucharest-born Gigi Căciuleanu is a graduate of the National Choreography School and completed his academic dance studies at the Bloshoy Theater in Moscow. One of the original voices of contemporary dance, Căciuleanu has had his works in the repertoires of the operas in Paris, Lyon, Avignon, Hamburg, and Rome; Pina Bausch's Wuppertaler Tanztheater; La Fenice in Venice; the Welsh National Opera in Cardiff; the Montevideo SODRE; the San Paolo Municipal Theater where he collaborates with the Brazilian dance company Cisne Negro; the Bat-Dor company in Israel; and many others. Along the way, he collected important collaborations with the likes of Maya Plisetskaya or Pina Bausch and awards such as the Altazor, the Chilean equivalent to the Oscar, for his show *Gente*.

This proponent of dance theater will be honored at the launch of Ludmila Patlanjoglu's volume *Gigi Căciuleanu, Dance Man*. The book is a collage of testimonies, confessions, drawings, and occasional poems that reveal the mystery behind the artist. Following the launch, Gigi Căciuleanu will perform *Text Shop*, a one-man-show that proposes an original form of direct contact with the audience.

The event concludes with the screening of *Bobbi Jene* (2017), a documentary that follows the personal and professional lives of Bobbi Jene Smith as she takes leave of the Batsheva Dance Company, who made her famous, of her mentor Ohad Naharin (himself an outstanding artist whose life and work were documented in Tomer Heymann's 2015 *Mr. Gaga*), and of her lover Or, a dancer, too—in order to pursue of solo career.

Bobbi Jene was studying at Juilliard in New York when Naharin and his Batsheva Dance Company came to town and stunned the audience with their show—among them, Bobbi Jene, who rushed backstage to congratulate Naharin. When he proposed to take her to Israel, she instinctively accepted. She as 21. Now she is 31. She has decided to leave the company and go back to America, where she hopes to build a career of her own. But the heart has its own ways. Her lover, Or, too young to leave Israel to follow Bobbi to New York, kills her slowly with his indecision. Then there is motherhood, for which it may be too late, or perhaps for which she is still unprepared. In America, on the other hand, her art is misunderstood. Her parents, devoted Christians, support her in all her unorthodox or mad endeavors, but ultimately they just don't get it. The landscape in New York seems arid, and she seems boxed in, confined, crushed by a weight that she never foresaw.

The film is less about dance, performance, success, or failure, than it is about an artist trying to find balance in her life, looking for her own voice that comes out, screams out only in dance, in concept, in art. Director Elvira Lind seeks each molecule of Bobbi Jene's interior and exterior lives with almost neurotic appetite, revealing a simple beauty resting on an inner sadness. Still, the muscles will contract again and again and continue to move to guard against imbalance.

The book launch, the show, and the screening will take place today at 6 PM at the Students Culture House.

Cosmin Popa

DHL

VREȚI SĂ VĂ EXTINDEȚI AFACEREA INTERNAȚIONAL?

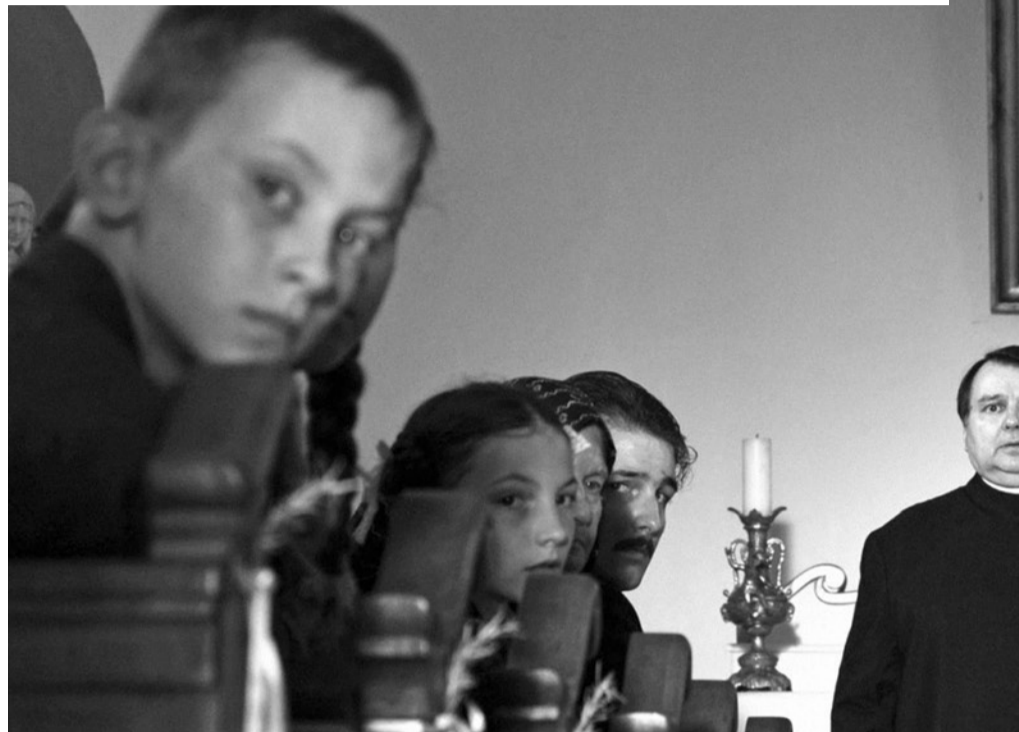
SOLICITAȚI OFERTA PENTRU MAGAZINE ONLINE!

shipping.dhl.ro/ecommerce
email: ro_marketing@dhl.com
tel: 0751 305 015

InterogaTIFF

“This is a Western”

Director Török Ferenc and screenwriter Szántó T. Gábor talk about 1945

Following two Oscar-winning films centering on the Holocaust, *Ida* and *Son of Saul*, both presented TIFF, a third take on the subject, *1945*, reaches an audience primed to receive it. On a dog day afternoon two Jews turn up in a Hungarian village. Their appearance reawakens long-dormant consciences, even as the two pursue a mysterious goal, carrying along a strange box.

The film is based on a short story Gábor wrote a few years ago.

Sz.T.G. I wrote the story in 2003 and published it in 2004. I think Feri read it at the time, and felt its potential for the screen. His first reaction was that this is a Western. He told me to work on a script based on it. I dived off the deep end, because this was my first script.

Both of you are credited as screenwriters. When did you, Ferenc, join the writing process?

T.F. From the very beginning, when we decided to turn the short story into a film. I am very fussy in this respect, because I am attracted only by texts that have this kind of force.

It sometimes happens that writers are not happy with the screenplays based on their work, and script writers are not happy with the resulting film. Here the three corresponding roles overlap. Are you happy with how it all came out?

Sz. T. G. It is easy to be happy now, after all the awards, the international interest, and the positive feedback from from audiences. You can't be unhappy. But we were unhappy with lots of things along the way, and we had very many working versions of the script.

Ten, 12 years. You needed a lot of time for this film.

T.F. We needed to do research, to find the particular visual world, the particular village, to fact-check history, oral history, and personal histories. In the beginning no one saw what we saw in the film, and we had moments when we thought we were going to make it into a theater play. We thought we had to tell this small, untold bit of 1945, of the so-called liberation, because we felt that this was always a tabu in our families and in the world we grew up in.

So you had stories about this period in your families?

T.F. These stories are in all families—not just in Hungary, but everywhere in Europe—whether passed on or kept secret. In places like Holland or Slovenia we came across people who stood up and said: this is our film too, not just yours.

Sz.T.G. My parents are Holocaust survivors. They were deported with my grandmothers and other relatives from Szeged to a camp in Austria, and from there they ended up in smaller labor camps. My grandmothers were forced to work partly in agriculture and partly in the military complex, and that is how they survived. One of my great-grandfathers died on the train during deportation. Other relatives were killed in Auschwitz, and my grandfathers died in labor camps on the Eastern front.

CELEBRUL MUSICAL PE MELODIILE LEGENDAREI TRUPE ABBA

MAMMA MIA!

PUR ȘI SIMPLU IREZISTIBIL!

În distribuție:

LOREDANA HORIA BRENCIU AURELIAN TEMIȘAN
ANA MUNTEANU ECATERINA LADIN ADRIAN NOUR
JAZZY JO SILVIU MIRCESCU CRISTINA DANU FLAVIA MIHĂȘAN
ALEXANDRU SĂNDULESCU MARIUS MOLDOVAN

Dansatori:

ANDRA GHEORGHE VALENTINA HAINĂROȘIE SVETLANA NEAGU ROXANA NICULAE
IZABELA OLARIU BIANCA PATRICHI IRINA STRUNGĂREANU SILVIA UCEANU
ANDREI ANGELESCU BOGDAN BOANTĂ ERIK BUBUI LILIAN CĂRĂUȘ TATIAN GAVRILĂ
DAN RIMA VLADIMIR PALAMARCIUC FLORIN TĂNASE

bilete pe mammiamusical.ro și pe **iabilet**

SALA POLIVALENTĂ CLUJ
VINERI 1 IUNIE

AMPRENTA advertising

InterogaTIFF

„Pentru imaginea asta o să-i mulțumesc veșnic TIFF-ului”

Paul Negoescu revine la TIFF la numai doi ani după succesul înregistrat cu *Două Lozuri*, iar noul lui film promite să fie la fel de prietenos cu publicul.

Povestea unui pierde-vară vorbește – pe un ton extrem de jovial și relaxat – despre dramele amoroase întâmpinate de Petru (Alexandru Papadopol), un bărbat aflat în pragul crizei vârstei mijlocii. Prietenii lui, Silviu (Radu Romanuic) și Andi (Rolando Matsangos), sunt acolo

pentru el, dar nu se abțin niciodată să facă o glumiță sau să îl împungă puțin. Diametral opuși, cei trei se completează excelent și construiesc o poveste care nu numai că are tâlc, dar este și extrem de amuzantă. Venit la TIFF de la primele ediții, Paul a dezvoltat pe parcursul a mai mult de un deceniu o legătură tot mai apropiată cu festivalul, iar acum se declară bucurios că a găsit un teren prielnic pentru al doilea film consecutiv pe care îl arată aici în premieră mondială.

Care e relația ta cu TIFF-ul și cum s-a dezvoltat ea în timp?

Primul meu TIFF a fost în 2004, eram student în anul 1. Nu-mi mai amintesc foarte multe, ci doar că am văzut un film care mi-a plăcut mult atunci: *Aaltra*, de Benoît Delépine și Gustave Kervern. Al doilea TIFF a fost doi ani mai târziu când am participat la un workshop organizat de Kodak. Apoi am început să particip cu filme, începând din 2007, mai întâi cu cele studentești. Devenise deja o obișnuință să merg la TIFF, cred că am fost vreo 3 ani la rând cu câte un scurtmetraj, apoi am participat la concursul HBO și experiența începuse să se dilueze. Mergeam și la multe festivaluri în străinătate care-mi luau ochii și TIFF-ul nu mai era o prioritate.

Și, apoi, ce s-a întâmplat? Știu că *Două Lozuri* a avut premiera mondială aici, acum și cu *Povestea unui pierde-vară* se întâmplă același lucru.

Da, așa este. În 2016 am revenit cu *Două Lozuri*, de data asta în premieră, deci cu toate emoțiile de rigoare. Chirilov l-a programat în Piața Unirii și în aer liber la Vlaha, fiind văzut, în total, de

peste 2000 de oameni doar în proiecțiile astea două. Două zile mai târziu urma o proiecție la Cinema Arta, vineri dimineața, pe la 10-11, într-o zi friguroasă și ploioasă. Atunci am văzut o imagine care m-a marcat foarte tare: zeci de oameni stăteau la coadă în ploaie, încercând să intre la proiecția *Două Lozuri* care era deja sold out. N-am crezut c-o să văd vreodată oameni

stând în ploaie, mai ales dimineața, într-o zi lucrătoare, să vrea să intre la un film de-al meu. Pentru imaginea asta o să-i mulțumesc veșnic TIFF-ului și lui Chirilov. Și de-atunci a început să crească importanța TIFF-ului pentru mine într-atât încât am ales să facem din nou premiera aici pentru noul nostru film, *Povestea unui pierde-vară*, deși asta înseamnă practic să renunțăm la șansele (ce-i drept, nu foarte mari) a unei premiere într-un festival de clasă A important. A devenit mult mai important pentru mine reacția publicului de la TIFF și expunerea de aici în așteptarea lansării filmului în cinematografe.

Cum îți alegi subiectele?

Ca să răspund cu un clișeu, nu eu le aleg pe ele, ele mă aleg pe mine. Nu există o metodă. La *O lună în Thailanda* și la *Povestea unui pierde-vară* erau subiecte care mă interesau la momentul când m-am apucat de scris scenariile. La *Două Lozuri* a fost o situație specială, că a trebuit să mă conformez unui brief primit de la producători așa că a trebuit să mă adaptez situației. Cel mai des dau, mai mult sau mai puțin întâmplător, peste un subiect care începe să mă preocupe și dacă reușește să mă preocupe suficient, ajung să încep să-mi notez lucruri până când se creionează o situație din care aș putea dezvolta un scenariu. Dar sunt multe subiecte la care renunț pe parcurs. Mult mai multe.

Povestea unui pierde-vară rulează joi, 31 mai, la Cinema Florin Piersic de la ora 21:30; și vineri, 1 iunie, la Cinema Dacia, de la 20:30.

Ion Indolean

Zilele Filmului Românesc

Checklist

Fotbal infinit

FICTIUNE

TOUCH ME NOT (NU MĂ ATINGE-MĂ)

r. Adina Pintilie

(Competiție / Ursul de Aur, Berlinale 2018)

Miercuri, 30 mai, ora 19:30, Cinema Victoria
Vineri, 1 iunie, ora 18:30, Casa de Cultură a Studenților

„Spune-mi cum m-ai iubit, ca să înțeleg cum să iubesc.” Aflat la granița dintre ficțiune și non-ficțiune, debutul premiat al Adinei Pintilie explorează relația unei serii de personaje cu corpul și sexualitatea, atât cea proprie, cât și a altora.

CHARLESTON

r. Andrei Crețulescu

(Competiție / Nominalizat la Leopardul de Aur, Locarno 2017)

Miercuri, 30 mai, ora 22:00, Cinema Victoria
Joi, 31 mai, ora 15:00, Casa de Cultură a Studenților

La câteva săptămâni după moartea soției sale într-un accident de mașină, Alexandru este vizitat de Sebastian, care se recomandă drept amantul femeii defuncte. În căutarea alinării durerii, cei doi ajung să formeze o prietenie *unlikely*.

UN PAS ÎN URMA SERAFIMILOR

r. Daniel Sandu

(Laureat cu opt premii Gopo)

Miercuri, 30 mai, ora 19:30 Cinema Mărăști
(proiecție specială pentru persoanele cu deficiență de vedere)Vineri, 1 iunie, ora 21:30, Cinema Florin Piersic
Sâmbătă, 2 iunie, ora 19:30 Cinema Mărăști

Adolescentul Gabriel este admis la un seminar teologic orthodox, unde studiază pentru a deveni preot. Însă viața din internat la finalul anilor nouăzeci este departe de a fi una sfântă, după cum va afla și tânărul seminarist.

SOLDAȚII. POVESTE DIN FERENTARI

r. Ivana Mladenovic

Joi, 1 iunie, ora 15:00, Urania Palace

Sâmbătă, 2 iunie, ora 12:00, Sapientia

Adi este un antropolog care cercetează manele pentru doctorat, și care se mută în acest scop în cartierul Ferentari. Acolo, îl întâlnește pe Alberto, un fost pușcăriaș de etnie rromă, cu care intră într-o relație amoroasă, cu efecte dezastruoase pentru amândoi.

POVESTEA UNUI PIERDE-VARĂ

r. Paul Negoescu

Joi, 31 mai, ora 21:30, Cinema Florin Piersic

Vineri, 1 iunie, ora 20:30, Cinema Dacia

Petru este profesor de matematică la Politehnică și are o relație deschisă cu Irina. Când ea rămâne însărcinată, Petru este forțat să își schimbe stilul de viață și să se maturizeze, la cei 42 de ani ai săi. Premieră mondială.

MEDA, SAU PARTEA NU PREA FERICITĂ A LUCRURILOR

r. Emanuel Pârvu

(Cea mai bună regie și Cel mai bun actor, Sarajevo 2017)

Vineri, 1 iunie, ora 20:45, Cinema Victoria

Sâmbătă, 2 iunie, ora 10:00, Sapientia

În debutul său în lung-metraj, Emanuel Pârvu construiește imaginea unei comunități rurale izolate, care supraviețuiește din agricultură de subsistență și din tăieri ilegale.

Pororoca

le. Drama este centrată în jurul lui Doru, care și-a pierdut soția și se află în pericolul de a pierde custodia fiicei sale adoptive, Meda.

POROROCA

r. Constantin Popescu

(Cel mai bun actor, San Sebastian 2017)

Vineri, 1 iunie, ora 21:30, Sapientia

O familie este lovită de o tragedie cumplită: Maria, unul dintre cei doi copii ai cuplului Cristina și Tudor dispăre. În timpul căutărilor, starea psihică a lui Tudor se înrăutățește din ce în ce mai puternic.

CÂTEVA CONVERSAȚII DESPRE O FATĂ ÎNALTĂ

r. Bogdan-Theodor Olteanu

Vineri, 1 iunie, ora 22:45, Cinema Victoria

Sâmbătă, 2 iunie, ora 12:00, Urania Palace

Debutul în lung-metraj al lui Bogdan Theodor Olteanu surprinde apropierea între două fete queer care se apropie grație faptului că au fost amândouă într-o relație cu aceeași femeie, în trecut. Premieră internațională.

SECRETUL FERICIRII

r. Vlad Zamfirescu

Vineri, 1 iunie, ora 16:30, Sapientia

Sâmbătă, 2 iunie, ora 12:30, Cinema Victoria

Într-o seară, între prieteni, Tom își împinge soția și amicul în situații mai mult decât absurde, căutând să-i facă să dezvăluie secrete bine păzite.

DOCUMENTAR

FOTBAL INFINIT

r. Corneliu Porumboiu

Joi, 31 mai, ora 15:30, Sapientia

Laurențiu, un funcționar la Consiliul Județean Vaslui, fost muncitor în fabrică și fotbalist amator, propune o serie de abordări radicale față de cum se desfășoară jocurile de fotbal. Un portret care dovedește capacitatea omului de a depăși frontiere în gândire, în ciuda mediului său înconjurător.

DACII LIBERI

r. Monica Lăzurean-Gorgan

Joi, 31 mai, ora 17:30, Cinema Florin Piersic

Locuitorii unui sat dacic, un grup cu convingeri mistice, administratorul situului UNESCO Sarmisegetuza Regia și participanții la Congresele de Dacologie - pe toți îi unește pasiunea comună pentru daci, dar îi despart perspectivele diferite asupra unui episod istoric care devine tot mai popular în România... Prezentat în premieră internațională.

LICU, O POVESTE ROMÂNEASCĂ

r. Ana Dumitrescu

Joi, 31 mai, ora 17:30, Urania Palace

Licu este un bătrânel care a supraviețuit tuturor marilor schimbări de regimuri politice majore din secolul XX. Un portret plin de candoare al unei vieți trăite aparte.

CAISĂ

r. Alexandru Mavrodineanu

Vineri, 1 iunie, ora 12:00, Sapientia

Sâmbătă, 2 iunie, ora 18:00, Urania Palace

După ce a fost trădat de cel pe care l-a ajutat să devină campion mondial la box, un antrenor veteran se dedică pregătirii unui nou sportiv, Caisă. El trebuie să facă față temerilor că va fi, din nou, abandonat...